

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... 36 kor

Fél évre ... 18 kor.

Egy negyed évre 9 kor.

Egy hóra ... 3 kor.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetemi
vasúti palotájában.

TELEFON-SZÁM: 88.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, december 25.

A polgári társadalomért!

Karácsony este. A legszebb szimbólum, mert emlékezni tanít. A biblikus történetnek csodás poézise mellett az a jelentősége is megvan a mai emberre nézve, hogy gondolkodásra kényszeríti. A karácsonyi harangok egy jellegének beillő mementót hirdetnek abból az időből, mikor — „csillagsugára gyúlt az éjbe és ezredévek büne-vétke olvadt a tűnő semmisségbe!”

Ezt a kigyúlt csillagot sokféleképpen magyarázták az idők folyamán. A különböző vallások igyekeztek kisajátítani a maguk számára s megtisztítva a földi salaktól Jézus glóriás alakját, földöntúli célok szolgálataiba állították. Nem is egészen alaptalanul. De aki a Megváltó születésének szimbolikus értelmét nem applikálja metafizikai tételek bizonyítására: a karácsony annak földi vonatkozású igazságok felé nyitja meg az utat.

Jézus volt a történelem egyik legnagyobb szervezője. Egy idegen hatalmaktól fenyegetett ország bomlott társadalmi rendjének hivatott orvosa volt ő. „Az én világom nem e világból való,” mondotta ő, de ez a tétel csak a vádnak volt a cáfolata, mely királyi hatalomra való törekvést tulajdonított neki. Az ő fellépése voltaképpen szervezkedés volt a rómaiaktól gyökerében megtámadott ország hitének és társadalmának érdekében.

Az a csillag tehát, mely a nagy reformátor születésének pillanatában kigyúlt: a szervezkedés szükségességének gondolatát szórta szerte a világon. A szervezkedés hiánya volt az a bűn, mely születésével „a

tűnő semmisségbe olvadt.” Az emberiség megfogadta a nagy tanácsot s nemzetek, rendek, osztályok felfogásukhoz mértén megkezdték a megújulás munkáját. Hosszu idő kellett ahhoz, míg a szervezkedés elért a döntő határig. Egész odáig, ahol minden gondolkodó embernek be kell látnia, hogy a fennálló körülmények között boldogulni csak az erők tömörülésével lehet.

A társadalmi osztályok legtöbbje el is ért már a szervezkedésnek egy bizonyos határig. Mint összekovácsolt láncszemek erősítik egymást s vaserővel tartanak ki az igazság mellett. Egyetlen osztály szervezetlen csak s épen ezért erőben elhanyagolt: a polgári társadalom.

Az Aradi Közlöny volt az első a magyar sajtóban, mely hónapokkal ezelőtt felhívta a polgári társadalmat a szervezkedésre. Igyekeztünk rámutatni arra az eminens veszedelemre, mely ezt a társadalmat fenyegeti. Megirtuk volt, hogy a radikális és szociális politikai irányzatok, melyek a dolgok természeténél fogva, a polgári társadalom legnagyobb ellenségei, a szervezkedés teljes fegyverzetében törnek a polgári társadalom élete ellen. A polgári osztály mindmáig kényelmes szemléldéssel nézett ezekre az áramlatokra, amelyek részben nemzetközies, részben idegen érdekek szószólói. A magyarság hagyományai és érzésvilága távol áll tőlük és meg sem értik azokat. A magyarság képviselője, védelmezője pedig mindenkor a polgári társadalom: a középosztály volt, mely szellemi erejével hosszú időn át biztosította magának a vezető szerepet az országban. Eközben azonban nem

gondolt arra, hogy jöhet idő, midőn a hegemóniáért védekeznie fog kellenie. Tunya nemtörődomséggel nézte a radikális irányzatok szervezkedését s most kell eszmélnie arra, hogy ez mind ellene irányult s hogy itt voltaképpen élet-halál harcra van szó.

Be kell vallanunk, hogy ez a harc készenlétlenül találta a polgári társadalmat. Az Aradi Közlöny után, most már a fővárosi lapok is megfújták a vészharsonát és a polgári pártok tömörüléséről hoznak intéző jelentős közleményeket.

A háboru terheit az állam legsúlyosabban a polgári társadalom: a középosztály vállaira rakta, noha a középosztály anyagiilag teljesen leromlott s ha a polgári társadalom tétlenül nézi a többi osztályoknak az ő rovására történő szervezkedését: valóban be fog következni az — ami egyébként a szociális agitátoroknak célja — hogy a polgári társadalmat teljesen leszorítsák a közélet szinteréről.

Hogy ez a tendencia mennyire veszedelmes, talán szükségtelen is hosszásabban magyaráznunk. Az értelmiség csődje volna ez, elköttyavetyélése azoknak a szellemi javoknak, amelyek kulturánknak s fejlődésünknek gyökereit alkotják.

Helyeseljük azt, hogy a jogokat ki kell terjeszteni, sőt új jogokat kell adni, ez azonban mások jogainak elkobzása nélkül történjék. Nem szabad engedni, hogy feltörekvő erőszakos elemek a középosztálytól a vezető szerepet elvegyék. Ezért hívjuk fel a polgári pártokat szervezkedésre. Politikai és más elválasztó különbségek nélkül a magyar középosztálynak tömörülnie és szer

Szomjuság.

A rombaroskadt régi vár tövében,
Hol vén fenyők közt kigyózik az út,
A harmadik sánc kanyargós ölében
Állt egy Madonnaszobros ősi kút ...
Búrjászó, ifjú, úde gaz körülte
Nefelets, lapu, szagos fodormenta.
Letűnt idők emlékébe merülve
Környékét multak fáradt csendje ulti ...
... S hozzáfűződek egy bohó legenda:

Hogy amikor egy foró nyári éjben
Vasárnap és holdtölte egybevág
S a titkos éjjél hamvas ezüstjében
Elnyújtózik a szendergő világ:
A kút vizéből kinek szüzi ajjika
Behunyt szemmel egy korty italt veszen.
Azt többé vágy nem úzi, gyötri, hajtja
Bús epedések lángja nem fog rajta:
Az soha többé szomjas nem leszni ...

Es történt egy vasárnap, hogy virágot
Szedtünk a vár nagy, tágas udvarán
S már holdsugár öntözte a világot,
Hogy hazaindult a sok csitri lány —
Es a legendás kútközlebe jutva

Egy pajkos szólt: „Ni, a Madonna Int,
Gyertek, igrunk!” — S mentünk kacagva,
futva —

S ifju szemük erőszakkal becsukva
A kút vizéből ittak sorba mind.

Most jöttem én — de — halk zizergés támadt,
A föld oly harmatos volt, oly csodás —
Jaj, nem engedte lehunyni pillámat
Körül a bűvös, édes csillogás!
Egy picit felhő csókolta a holdat,
Selyemtestén megittasult a szem —
A vén fenyők susogva meghajoltak —
Messzi völgyekből patakok daloltak —
Es ifjú szám így szólt dacosan: „Nem!”

Titkok kódében szendergő világom
Holdsugárjátólos arcod, ó, mi szép!
Vágysarkantyuzta szárnyas paripámon
En megyek hozzád, bűvös messziségi!
Ó szent kutak ti, álmaim határán:
Hit, szerelem, csalódás: száz csoda!
Bár sivatagnak tikkadása vár rám —
Bár életem, bár boldogságom árán:
Az örök szomjat nem adom oda!

Grallertné Martini Hilda.

Hires kassza-betörők.

Ma volt Aradon a kasszafurás premiéje: vakmerő rablók éjnek évadján betörték a vilanygyár irodájába, onnan kocsin elvitték a hatalmas Wertheim-kasszát, melyet felfeszítettek és tartalmát atyafias párfogásuk alá vetették. A sok mindenféle bűncselekmény közt, a mi itt megtörtént, kasszarablás még nem fordult elő. Ilyen nehéz szerepre még nem vállalkoztak a bűnözők, akiknek száma Aradon kezd végtelenen és veszedelmesen elszaporodni. Ha a bűncselekmények arányát fokmérőül lehetne állítani valamely város nagyságához, úgy Arad egyszerre a legnagyobb empóriumok sorába lépne. Itt az utóbbi időkben döbbenetesen elszaporodtak a betörések, lopások, rablások és széhhámosságok, mint arról az Aradi Közlöny nemrég az ügyészség részéről szerzett információk alapján hírt is adott. A megyében már messzebb mentek a betörők, mert Kisjenőn és Pécskán nemrégiben mutatkoztak be mint bravuros kasszatorvajok. Arad e tekintetben határozottan konzervativizmust árukt el, nálunk a fosztogatók nem fejlődtek odáig, hogy vasszekrényeket mozdítsanak ki helyükből, míg most megtörtént az első lépés, melyre néve csapán az volna kívánatos, hogy ne folytatódná. Talán a betörő urakat kérnénk meg, hogy, nézzék, betörő urak, kedves, okos, vakmerő és szentelen Puzsér-mesterek, ne iszál-

vezkednie kell, hogy el ne veszítse tradicionális szerepét s jogainak erőteljesen tudjon érvényt szerezni. Ez a szervezkedés égetően sürgős, a tizenkettedik órában vagyunk. Ki kell azonban jelentenünk, hogy a szeretetnek mai ünnepén nem gyűlölséget hirdetünk. A mi célunk a szervezkedéssel nem támadás más társadalmi osztályok ellen, sokkal inkább védelmi harc. A védekezéshez pedig

munkásnak és polgárnak egyaránt joga van. És érezzük, hogy ha most nem védekezünk, amíg — lehet, olyankor kell majd védekezünk, mikor már — késő lesz.

Az osztályharc ezt a harcát nem a polgári társadalom kezdte, de meg fogja harcolni szervezeten és becsülettel, mert ez a harc neki — az életet jelenti.

Mezőssy Béla a Maros szabályozásáról.

(Nyilatkozat az Aradi Közlöny részére.)

— Fővárosi tudósítónktól. —

Hónapokkal ezelőtt Arad, Temesvár és Szeged városok polgármesterei és e három városban székelő kereskedelmi és iparkamarák képviselői Szegeden értekezletet tartottak, amelyen beható tanácskozás tárgyává tették a Maros szabályozása és hajózhatóvá tétele érdekében szükséges intézkedések részleteit. E tanácskozásból közzéadott felirat ment a földművelésügyi miniszterhez, mely feliratot Arad polgársága nevében Varjassy Lajos polgármester írta alá. E beadvány elküldése óta hónapok teltek el, de a földművelésügyi minisztérium részéről intézkedés még semmilyen irányban nem történt, holott a beadvány a már ismert előterjesztéseken kívül arra is megkérte a földművelésügyi minisztert, hogy megbízottait küldje ki a helyszínre a kérdés tanulmányozására végett.

Felkerestem ma Mezőssy Béla földművelésügyi minisztert, akitől megkérdeztem egyrészt azt, hogy miért vélekedik erről a fontos kérdéssel, másrészt pedig megkérdeztem tőle, hogy miért nem történt intézkedés eddig a feliratban kért előterjesztések sorsáról. A miniszter ur kimerítő és mindenkit megnyugtató nyilatkozatát alább egész terjedelmében közlöm, így csak azt kívánom hangsúlyozni, hogy — a miniszter ur sajját kijelentései szerint — e fontos ügyben e sorok írója érdeklődött nála először és egyik hatóság, vagy testület részéről sem történt a miniszternél intervenció.

Mezőssy Béla földművelésügyi miniszter az Aradi Közlöny idevonatkozó közleményének elolvasása után a következő kijelentéseket tette előttem:

— Ön az első, aki ez ügyben nálam érdeklődött és így én csak általánosságban mondhatom azt, hogy teljesen át vagyok hatva annak a kérdésnek a fontosságától, amely a Maros szabályozásával kapcsolatos. E kérdés fontosságát, különösen pedig a megoldásban rejlő energia kihasználása szempontjából, teljesen átérzem. A külföldön, főként az entente államokban, különösen Franciaországban és

Olaszországban a vasutaknak egész sorozatát alakították át — éppen a szénhiányra való tekintettel villamos hajtó energiára. Ugyanezt tették Bajorországban is. Sajnos, a mi monarchiánkban ilyen irányban ezideig nem történtek intézkedések. Kijelentem azonban, hogy Arad, Temesvár és Szeged városának kérelmét haladéktalanul tárgyalatni kívánom és nyomban érintkezésbe is lépek a társminiszteriumokkal a szükséges munkálatok előkészítése céljából.

— Ami a kivittelt illeti, az idő és pénz kérdése és ezen felül a munkaerő kérdése is megfontolást igényel. Ami a pénzt illeti, a mostani pénzügyi viszonyokat felette alkalmatlannak tartom arra, hogy akár a városok, akár az érdekeltség a szükséges pénzüsszeget hosszú lejáratú kölcsön alapján most megszerezni igyekezzenek. Kétségtelen, hogy a pénzpiac helyzete az ilyen kölcsönök szempontjából a háború után feltétlenül tetemesen rosszabb lesz, de lehet, hogy egyáltalában lehetetlen lesz ilyen kölcsönt felvenni. Végül a legnagyobb nehézség a munkaerő kérdése. Most Söt az is kérdéses, hogy a háború után a lövészárokból visszatérők lelkiállapota olyan lesz-e, hogy azok, akik régen a legnehezebb munkát végezték, vissza fognak-e térni ehhez az elhagyott foglalkozásukhoz. Én azt hiszem, hogy igen, mert Magyarországon még nyomra sincs annak az iparfejlesztési törekvésnek, amelyektől Németországban annyira félnek.

— Egyébként pedig kijelentem azt, hogy a kérelem érdemi részét igyekezni fogok rövid idő után, ha majd szabadságomról visszatérek, kedvezően elintézni.

A kegyelmes ur beszélgetésünk végén jegyzeteket készített magának e kérdéssel és ismételt hangsúlyozta, hogy komolyan kíván az ügyvel foglalkozni, mert annak nagy jelentőségét átérzi maga is.

Caillaux a bíróság elé megy.

(Felfüggesztette a kamara a mentelmi jogot.)

— Salát tudósítónk telefonjelentése. —

Páris. (Havas-ügynökség.) A kamarában zsúfolt padsorok előtt terjesztette elő Paisant előadó a Caillaux- és Loutalot-ügyben kiküldött bizottság határozatát, hangsúlyozva, hogy igazságot és büntetést, nem pedig boszút követelnek. Loutalot rövid nyilatkozatot olvasott fel, melyen felháborodásának ad kifejezést a fölött, hogy így bünnel vádolják. Caillaux a következőket mondta:

— Talán vannak titkos okmányok, azonban a jelentés okmányai nyolc hónaposak, tehát már hónapok előtt fel kellett volna engem szólítani, hogy igazoljam magamat.

Végül tiltakozott az ellen, hogy Franciaország egyik szövetségét fel akarta dúlni, vagy az Angliával való együttműködést meg akarta törni és kijelentette, hogy mind e vádak hamis okmányokon alapulnak.

Végül Caillaux maga kérte mentelmi jogának felfüggesztését, hogy mind e rágalmatokat a bírak elé vigye. Az ülést ezután délutánra halasztották.

Párisi lapjelentések szerint Caillaux a kamara ülésén teljesen erkölcsi győzelmet aratott. A legtöbb képviselő, aki Caillaux mentelmi jogának felfüggesztése mellett szavazott, Renand el szellemében oselekedett, aki kijelentette, hogy azért szavaz a bűnügyi eljárás szabaddá tétele érdekében, mert azt akarja, hogy Clemenceau viselje a súlyos felelősséget az egész világ előtt. Caillaux nyugodtan, tárgyilagosan, majdnem három óra hosszat beszélt és még a jobb oldalról sem szakították meg. Caillaux a Rolo pasához, Aimerydához, Duvalhoz és Landanhoz való viszonyát ismertette. Megállapította azután, hogy az egész hajza Northelille és a párisi reakció intrikájának következménye. Az az állítás, hogy Martini olasz hadügyminiszterrel Caillaux az entente szétugasztásáról. Szerbia és Románia föláldozásáról tárgyalt, durva hazugság. Ezt egyébként Briand közbeszólással megerősítette. A vatikánval való állítólagos összeesküvéséről Caillaux azt a gunyos megjegyzést tette, hogy a Russije-szállóban a pápa nővére mellett lakott, bizony ismételtent megtörtént, hogy a biborosok és egyéb pápai méltóságok, akik Chiesa grófnőt meglátogatták, eltévesztették az ajtót.

nok tovább, ne hozzák az aradi rendőrséget ilyen kínos helyzetbe, hanem szüntessék be akciójukat. Mert nézzék csak, lelkes betörő urak, eddig az aradi rendőrök még nyomorult kis tolvajlásokat se tudtak kinyomozni, hogy lesznek majd képesek önöket: jeles kasszafurók kézrekeríteni? Tehát szűnjenek meg, menjenek más vidékre és furják másutt a kasszákat, olyan városban, ahol nem történik egy évben ezernél több lopás, mint az előző esztendőben.

A kasszabetörők rendszerint furesa fiúk, mint azt a bűnesetek végnélküli krónikájából tudjuk. Az országos kasszafurók közül első helyen áll a hírhedt Pospischil mester, aki nagy banda élén dolgozott. Pospischil igen intelligens ember volt, beutazta Európát és külföldi városokban is feltűnő sikerrel működött. Nem maradt vissza semmitéle akadálytól sem és a legveszedelmesebb helyzetből is nem egyszer kiszabadult. Pospischil társaival csak kasszafurásra utazott. Megvetette a könnyű munkát és lenézte a lopást. Pospischil betörőarisztokrata volt, kiváltságos jelenség és szerette az úgynevezett bravur-stieklitket. Egyik legnevezetesebb cselekedete volt a Landauer-féle kasszarablás. Pospischil bandája a váci utcai üzletből elvitte az egész kasszát és azt

Paupera Ferenc vezette. Ekkor az volt a vélemény, hogy Pospischil a betörést Somoskeővel követte el, később azonban kitűnt, hogy Somoskeőnek semmi része nem volt a kasszarablásban, azt Pospischil csinálta más társaival együtt.

A kasszafurások közt talán a legszenzációsabb volt a szabadkai, ahol Hackenschmidt cirkuszi díjbirkózó egymaga vitt véghez egy ilyen betörést. Hackenschmidt mint erőművész is produkálta magát a szabadkai közönség előtt. Patkókat morzsolt össze kezei között, négy krajeáros pénzdarábokat hajlított, vassineket görbitett meg ujjával és ezekkel a cirkuszi műveletekkel ámulatba ejtette az olesón szórakozni akaró publikomat. Hackenschmidt mestert egy ízben meghívták Geiger szabadkai földbirtokosnak Révész Béla, a győri vagongyár igazgatója apósának irodájába, ahol nehéz feladatok elé állították. Többek közt megkérték, ha legény a talpán, hát emelje fel a Wertheim-szekrényt. A hatalmas termetű, rettegő cirkuszi bajnok és erőművész egy kezes mozdulattal átölelte a vasszekrényt és a levegőbe emelte. Általános ah és oh és csodálatos felkiáltások hangzottak el. Ugyanakkor Hackenschmidt titokban terepszemlét tartott az irodai helyiségben, anová legközelebb éjszaka, meghívás nélkül parancsolt látogatást tenni és

a Wertheim-szekrényt egyéni bravuritából egyszerűen, mint valami könnyed csomagot elparancsolta emelni.

A kasszafurók gárdájában fontos személyiség volt Papakosztá, akinek tetteiről legendákat beszélnek. Elszánt, bátor, ügyes, ravasz és bámulatosan vakmerő ember volt a görög származású Papakosztá, akinek szerszámgyára is volt és a magakészítette modern eszközökkel dolgozott. Furói, álkulesai, kalapcsai ma is megvannak a budapesti bűnügyi muzeumban és azok a legfinomabb kivitelűek. Papakosztá a halász türelmével javított, csiszolta és tökéletesítette szerszámait. Valami sajátos módszerrel végezte a kasszafurásokat, úgy, hogy a rendőrség mindig felismerte Papakosztá-nyomatát. Epen ezért volt szüksége a menekülésre ravaszágára. Sokáig nem is tudták elcsipni Papakosztát, míg egyszer egy árulásnak áldozatul esve, rendőrkézre jutott. Lakásán csípték el. Stern-nővéreknél, a Dohány-utca 72. számú házban lakott Budapesten. Jelentették a rendőrségnek, hogy Papakosztá ott van. Kivonultak a Dohány-utca 72. számú házhoz és Papakosztá lakását körülfogták. Nem tudott menekülni. Az ágy alól kotorták ki a híres Papakosztát.

Jagella.

Aradi orvos az orosz forradalom szemtanúja.

(Csererokkant tiszt Kerenszki puccsáról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Most jött haza mint csererokkant két és fél esztendei hadifogság után Höllich Lajos dr. katonai segédorvos, a Szent István-kórház alorvosa, aki a hazáni hadifogolytábor orvosa volt. Az Aradi Közlöny tudósítója felkereste Höllich dr.-t, aki rendkívül érdekes, eddig még nem részleteket mondott el az orosz forradalmi mozgalmakról, és ismertette Kerenszki bukásának tulajdonképeni okait, amelyek mind-ezideig még nem kerültek nyilvánosságra.

A mostani orosz forradalom — mondotta Höllich dr., — még az 1905. évi nagy forradalomban gyökeredzik. Már akkor alakult munkás- és katonatanácsok, de a forradalom leverése után nem volt működési alkalmuk. A mostani orosz forradalom 1916. év végén keletkezett. Ekkor már nagyon elkeseredett volt a hangulat nemcsak a polgári lakosság, hanem a katonaság között is. Az élmezési viszonyok rosszabbodtak, az ipari cikkek teljesen elfogytak, a közlekedés megszűnt. Általános volt a felzudulás a cári kormány ellen, mert csak ígért de semmit sem tett, ellenben vasszigorral fojtotta el minden szabad vélemény-nyilvánítást. A dumában hevesen támadták a kormányt, de a helyzet nem változott. Rasputin meggyilkolása után azután már suttogni kezdtek az emberek, hogy valami készül. Rasputin meggyilkolásáról az újságok nagyon homályos híreket közöltek. Egyes lapok azt írták, hogy egy nagy sobákát (kutvát) gyilkoltak meg. Én megkérdeztem a kazáni fogolytábor parancsnokától, hogy ki az a nagy kutva. Tőle tudtam meg, hogy Rasputin eltették láb alól. Rasputin meggyilkolása volt a jel a forradalom kitörésére. A forradalom tulajdonképen a cári udvarból indult ki és ebben a kadettek és oktrobisták vettek részt s így a forradalom tulajdonképen a jobboldali palotaforradalomnak tekinthető. A forradalom elején a lapok csupán annyit közöltek, hogy a cár a frontra utazott. A forradalom első napján Kazánban csupán annyi történt, hogy lefegyverezték a katonákat. Beszélték azt is, hogy a tüzérek parancsot kaptak, hogy Moszka felé vonuljanak. Két napig semmit sem tudunk. Kazánban csak nyugtalanságot észleltünk és csupán az újságokból tudunk meg néhány sovány hírt. A harmadik napon azután megtudtunk mindent. A lapok leközölték Lwow, Rodzianko és Miljukov felhívását, amelyben bejelentik a forradalmat és nyugalomra intik a népet. Elmondták a felhívásban, hogy

a cár békét akart kötni és éppen azért tört ki a forradalom.

hogy a háborút tovább folytassák. A Kazáni kormányzó és a tábornokok siettek a forradalomhoz csatlakozni, de ez nem sejtett rajtuk: a tábornokokat letartóztatták, a gubernátor pedig elmenekült. A katonák körmeneteket rendeztek vörös zászlók alatt, amelyeken ez a felírás volt olvasható: *Éljen a szabadság!* A munkások és katonák a forradalmi kormánnyal elmentéhen a közeli békében reménykedtek és a katonák nyíltan kijelentették, hogy nem mennek többé a frontra. Az agitáció megkezdődött, az ezredek egymásután ellene szegültek a parancsnak, amely a frontra küldte őket. A katonák garázdálkodni kezdtek és tisztjeiket megverték.

Az új forradalom kitörésének Kerenszki fellépése adta meg a lökést. Kerenszki a szovjetekre támaszkodva magához ragadta a hatalmat és első intézkedése az volt, hogy betiltotta a tisztiek köszöntését, ami még jobban megláztotta az amugy is bomlásnak indult hadseregben a fegyelmet. A szovjetek működése a demagógia felé hajlott. Munkások, katonák, parasztok versenyeztek abban, hogy a szovjetekbe kerülhessenek, mert szovjet-tagnak lenni nagyon jó üzlet volt. A szovjet tagjai ugyanis nagyon magas napidíjakat kaptak. A szovjet tagjai a karjukon vörös szalagot viseltek ezzel a felírással: a katonai- és munkástanács tagja. A szovjetek már minden kormányzati ügybe

beleszóltak, ami sok zavart okozott. Érdekesnek tartom a közhangulat változásának jellemzésére megemlíteni, hogy Kerenszki idejében a forradalmi zászlókon már ilyen felírás volt: *Béke, kenyér és szabadság!* A háborús pártiak ellentététése ugyan gyenge volt és mint ismeretes, nem érte el célját. Ebben az időben a bolsevik lapok ismét megjelenhettek.

Az egyik bolsevik lap német nyelvű felhívást közölt,

amelyben arra kérte a német hadifoglyokat, hogy közöljék a szerkesztőségnek az *Internacionale német szövegét*. A bolsevik lapok nyíltan támadták Angliát és a francia tőkéskeket. Ez a nyílt fellépés nem tetszett Kerenszkinak, aki megkezdte aknamunkáját a szovjetek ellen és olyan rémuralmat teremtett, hogy a cári zsarnokság sem volt külön. A denunciaciók, névtelen feljelentések, a házkutatások, deportálások, elzárások napirenden voltak. A bolsevik lapokat Kerenszki kormánya beszüntette és Lenin ellen elfogtaási parancsot adott ki, de a népszerű bolsevik vezért senki sem akarta tartóztatni. Általános lett a ffejetlenség és zavar, amit még növelt az, hogy a parasztság vadul rávetette magát a földbintókora. Szerke az országban kigyulladtak a mintagazdaságok, műkincseket, gazdasági felszereléseket harácsoltak és pusztítottak el a parasztok. A városokban egymást érték a szerencsétlenségek. Kazánban egymásutá négett le a vasúti közraktár, a hadicélú börgyár, a Volga-kikötő, ahol nagyszabású élelmiszerraktárak voltak, azonkívül a konzervgyár.

Levegőbe röppült Kazánban Oroszország harmadik legnagyobb lőszergyára

és megsérült a felszerelési gyár. A municiógyárban egy orosz hadsergnek háro hónapi munició-készlete ment tönkre. Ezekben a rendszeres katasztrófákban a bolsevikiek boszuját látták, amiért júliusi forradalmukat vérbe fojtották.

Most azután már mindenki azt hangoztatta hog yOroszoországot egyedül a gyors béke mentheti meg az összeomlástól. Kerenszkiék angol presszió alatt minél inkább eltávolodtak a béke eszméjétől, annál erősebb lett a mérsékelt bolsevikiek propagandája, amelyben nemcsak az intelligens emberek, hanem katonatisztek is résztvettek. Közben a nélkülözés hietetlen arányokat öltött. A fronton egymást érték a nagy vereségek, az offenziva borzalmas kudarca,

a mi tarnopoli áttörésünk, amely rejtentő pánikszerű menekülést idézett elő az orosz seregben.

Most már mindenki hibávalónak tartotta a Kerenszki—Kornilov-féle erőlködést. A hadsereg teljesen demoralizálva volt, az országot katonaszökevények járták be, akik raboltak és gyújtogattak. A tarnopoli futás után például egész Dél-Wolhíniát feldúlták a menekülő oroszok. A közbiztonság teljesen eltűnt, mert a politikai foglyokkal a főbenjáró bűnösök is kiszabadultak a börtönökből s ezek eláraztották a városokat, amelyeket rettegésben tartottak. Nagy pogrom készülődött a gazdagok ellen s a szovjetek gyengéknek mutatkoztak. Kornilov lázadása még egyszer egyesítette t széthuzódó pátrókat. A helyőrségek a tisztiek egy részének és a halálfejes zászlóalj kivételével Kornilov ellen fordultak.

Ez a mozgalom Kerenszki tekintélyét is aláásta, mert nem tudta magát tisztázni az ellene emelt vádak alól. Azzal vádolták ugyanis Kerenszkit, hogy *tulajdonképen ő rendelte meg Kornilov lázadását*, hogy Kornilovot lehetetlen né tegye és megszabaduljon veszélyes vetélytársától, másrészt azzal vádolták, hogy gyengeséget árult el, amikor Kornilovot főparancsnokká megtette. Kornilov lázadását leverték és ekkor Kerenszki azzal akarta népszerűségét visszaszerezni, hogy donlára emelte fel a gabona maximális árát. Ezzel az intézkedéssel a

parasztokat akarta megnyerni. De ez az intézkedése kudarcra járt, mert a rekviráló-bizottságokat agyonverték. Az ország hangulata teljesen Kerenszki ellen fordult, amikor kijelentette, hogy Skobelevnek a párisi tanácskozáson való megbízatása, amelyet a munkás- és katonatanács adott, törvénytelen és amikor kijelentette, hogy a szovjetek egyszerű magántársulások, amelyeknek nincs hatalmuk. Pedig a párisi tanácskozásoktól az oroszok legalább a hadicélok világos bevallását és békenyilatkozatot vártak, amellyel őket a kormány hetekig hitegette.

Igen kellemetlen volt a Kerenszki-kormánnyra nézve a Kornilov-féle lázadás leverése után egy új forradalmi-szervezetnek, a „forradalmi törzsnek” alakulása, amely azt tűzte ki céljául, hogy minden helyőrségben a forradalom vívmányainak épségben tartását ellenőrizni. Közben a bolsevik lapok ismét megjelenhettek és nyíltan támadták a kormány tehetetlenségét. Nagy megdöbbenést keltett Oroszországban Terescsenko külügyminiszternek háborús beszéde is. A forradalmi törzsből alakult meg az októberi forradalmi tanács, amelynek az volt az első főkövetelése, hogy fegyverezzék fel a proletárokat és hogy ezek védjék meg a forradalom vívmányait a reakciós ellenforradalom ellen. Ehhez hozzájárult még az is, hogy a földosztó agrárpolitika képviselőjének, Csernovnak is távoznia kellett a kormányból és hogy az új kormány csak homályos ígéreteket tett a földosztásról. A forradalmi tanács Pétervárott magához ragadta a kezdeményezést és

zseniálisan kidolgozott terv szerint néhány nap alatt minden vérontás nélkül elfoglalta a pétervári katonai intézményeket.

Ekkor aztán nyíltan kitört Lenin forradalma és Kerenszkinak menekülni kellett. Megjelent Lenin ismeretes kiáltványa, amelyet már Pétervárott olvastam. A városban akkor látszólag csend uralkodott, de azért lövöldözések mindig hallhatóak voltak. November elején egy vasárnap reggel a vörös gárda megtámadta a hapródi-iskolákat, az épületeket tönkrelőtte és a hadapródokat szétszórta. Kegyetlenül járt el a vörös gárda Kedenszki női zászlóaljával is. A női zászlóaljak a téli palotát őrizték és a vörös gárdával szemben kemény ellenállást tanúsítottak. A forradalmi katonák körülférték a női zászlóaljakat, egy részüket halomralótták, más részről letépték az egyenruhát és meztelen testüket horzalmasan meekínózták. Ez volt Kerenszkiék utolsó ellenállása a fővárosban. A továbbiakról már csak a lapokból értesültem, mert akkor transzportunkat Svédország felé irányították. Az az impresszióm, hogy az oroszok nem akariák és nem is tudják a háborút folytatni és ezt a jelszót hangoztatják: *Béke minden áron!*

SPORT.

— Vadászat az őthalmi erdőben. A lippai kincstári főerdőhivatal Ormai Kálmán főerdőtanácsos vezetése és Lágler Gyula főerdőtanácsos rendezése mellett az őthalmi kincstári erdőben e hó 23-án vadászatot tartott, amelyen a hivatal főtisztjein s a környékbeli honvédtüzér ezred ütegparancsnokai kívül mint vendégek résztvettek Aradról Resch Ferenc altábornagy, Schill József alispán, Simon Jenő, Darányi János és Probszt Mihály. A vadászat fényes eredménnyel végződött. A többiek közt terítékre került két fekete róka is, a melyek egyikét Simon Jenő aradi ügyvéd, a másikat Perlaky dr. honvédtüzér százados, ütegparancsnok, a ki a polgári életben szintén ügyvéd, ejtette el. A nobillis rendezőség a ritka értékes vadászakmányt a lelőőknek ajándékozta.

— Vadászat Sistarócon. Faragó Gyula aradi birtokos sistaróci vadászberletén vasárnap, 23-án vadászatot rendezett, a melyen a vidék intelligenciája is résztvett. A ritka vadásziskert beteőzte lovag Binder Ignác jószágkormányzó különös szerencséje, a ki egy hatalmas vadkant hozott terítékre. A hatalmas állat — a melyen a területen még 10 év óta nem esett — máttól kezdve a Fehér kerszt udvarán látható.

MŰVESZET.

Harc a színház-jegyekért.

(Több jegy-árusító helyet!)

Napok óta látjuk, hogy reggelenként a színházi pénztár bejáratánál valóságos harcot vívnak egymással a jegyért tülekedő emberek. Míg bent a szűk helyen zajlik a tomboló tusa, addig künn százak várakoznak arra az élvezetre, hogy — megfelelő közelharc után — bejuthassanak Gonda nagyfejedelem elé s obulusaik árán tőle egy-egy színházjegyet kapassanak. A tolongók közt, természetesen, sok asszony is van, akik valóban „gyengébb nem”-nek bizonyulnak, mert a törtétek, különösen a serdülő ifjuság ezeket a jegyért sóvárgó nőket rendszeren úgy össze-vissza taszigálja, hogy a legtöbbje el sem jut a jegypénztárig, inkább elmenekül, ha ugyan el tud menekülni a háborus sokadalomból. Panaszokkal aztán eljönnek a szerkesztőségekbe. Elsírják, milyen rendetlen állapot az, hogy a színházjegyeket egy szűk oduban árúsítják, holott a színház igazgatósága nagyon jól tudja, hogy naponként másfél ezer ember vált jegyet, miután hulla Istenek, minden nap megtelik a színház.

Mi ezeknek az összevissza rugdait, megkarmolt és letépett ruhájú nőknek adunk igazat és helytelenítjük, hogy a színház vezetősége nem gondoskodik, mint az más színházaknál és más városokban is szokásos: több jegy-árusító helyről. A kérdést nagyon könnyen meg lehetne oldani azzal, ha a város különböző pontján — mondjuk könyvkereskedőknél, vagy jobb üzletekben árúsítanak a nap bizonyos óráiban az annyira keresett színházjegyeket. Ezzel az intézkedéssel megkímélnék a színházra járó közönséget attól, hogy egymást inzultálja, valamint attól is, hogy órák hosszát az utcán kelljen várakoznia. Hiszen normális számítás szerint is lehetetlen, hogy egyetlen pénztárnok ezer-ezeröttszáz embernek ki tudja adni a jegyet anélkül, hogy ott surlódások és differenciák támadnának. Ajánljuk a színház igazgatóságának figyelmébe a közönségnek ilyenformán védelmét.

* **Hangverseny a tárlaton karácsony első napján.** Az aradi írók és művészek szabad tárlatának karácsonyi kiállítása reményen felüli érdeklődést váltott ki Arad közönségénél. A Weitzer János-utcai polgári fiúiskola diszertmet napról-napra előkelő, szép közönség látogatja. A kiállított művek vásárlása is bizonyítéka annak, hogy Arad művészei megértő közönségre találtak. Karácsony első napján délelőtt 10 órától 1 óráig és délután 3 órától a szűkület beálltáig lesz nyitva a tárlat. A belépődíj e napon egy korona lesz, mert fél 12-től 1 óráig a 33. gyalogezred zenekara tart Zellner Sándor karnagy vezetésével a tárlaton hangversenyt.

* **Weil-Fetter hangverseny.** Az aradi polgári jótékony négyzet 29-iki hangversenye, amelyet a két fiatal aradi művész, Weil Magda és Fetter Irén, valamint Dienzl Oszkár működnek közre, a közönség körében oly nagy fokú érdeklődésre talált, hogy csaknem az összes ülőhelyeket egy-két nap alatt előjegyezték. Ezért telkéri a rendezőség ezután is az előjegyzőket, hogy jegyeiket pénteken délig annál is inkább kiváltani sziveskedjenek, mert az ezen időpontig ki nem váltott jegyeket a még mindig tömegesen jelentkező reflektánsok rendelkezésére fogja bocsátani.

* **Az aradi vas- és fém munkások karácsonyi hangversenye** iránt napról-napra növekszik a közönség érdeklődése. Mint már említettük, a hangverseny december 25-én délután öt órakor lesz a kulturpalota nagytermében. A kitűnően összeállított műsor keretében fellép Rezik Károly gondokaművész, Takács Imre hárfaművész és az aradi szimfonikus több tagja. Jegyek az előadás előtt a kulturpalota pénztárából kaphatók.

* **Az Aradi Tükör karácsonyi száma képekkel** jelent meg. A tartalma a szokottnál is érdekesebb és gazdagabb. Zombory Andor, a kitűnő poeta „Egy munkás karácsonya” című versét olvashatjuk a lap élén. Rajta kívül többi között Sulik Kálmán erőshangu és Kázmér Kázmér satirikus cikkei teszik érdekessé az Aradi Tükör rajzokkal tarkított karácsonyi számát.

Betörők ellopták a villanygár Wertheim-szekrényét.

(Elmenekültek Aradról a tettesek. — A rendőrség letartóztatta az egyik einkostársát.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az elmúlt éjszaka vakmerő és agyafurta kiesztelt kasszalopás történt az aradi Villamosmű telepén. A lopás módja, az ellopott kassza elszállítása teljeesen megegyezik a Kisjenőn kétszer történt és nemrég Pécskán felfedezett betöréssel. Nem lehet biztosan megállapítani, hogy mindhárom helyen ugyanazok a tettesek követték-e el a lopást, de a szisztéma szinte hajszálpontosságnyira annyira megegyezik mindhárom esetben, hogy alapos a feltevés, hogy jól szervezett betörő-banda működik. Az eddigi nyomozás megállapította azt, hogy a Villamosmű betörői románul beszéltek, a kisjenői kasszalopásokat szintén román emberek követték el s így valószínű, hogy ha a személyek nem is azonosak, de egy nagy bűnszövetkezetnek a tagjai.

A rendőrségnek ma reggel háromnegyed 7 órakor jelentette Mellinger József, a Villamosmű igazgatója, hogy az elmúlt éjjel a Tisza István-uton levő villamostelep irodájából ismeretlen tettesek ellopták az 5—6 métermázsasúlyú Wertheim-szekrényt, amelyet annak idején hat ember állított fel az irodában.

A panaszt azonnal közölték Beretz Ferenc rendőrkapitánnyal, aki négy detektívvel kiment a villamos-telepre, ahol megtartotta a helyszíni szemlét. A helyszíni szemlén a rendőrkapitány a következő érdekes dolgokat állapította meg. A tettesek az utcán levő villamos-lámpákat összetörték s így a sötétség általa alatt dolgozhattak. Mindenekelőtt az irodahelyiség ablakának külső és belső üvegtábláit megkarcolták, az ablaküvegeket benyomták és így kinyitották az ablakot, amelyen át bemásztak az irodába. Itt mindenekelőtt feltörték az íróasztal fiókjait, valószínűleg pénzt kerestek s miután azt nem találtak, a Wertheim-kassza kulcsai után kutattak, de ezeket se találták meg. Ekkor a Wertheim-kassza felső részét leemelték és az ablakon át az utcára hurcolták.

(Hangok a falon át.)

Megállapították a detektívek, hogy az ablak alatt egy kocsi állott és erre emelték a kasszát. A helyszíni szemle alatt a bizottsághoz jött egy nő, aki a villamos-teleppel szemben levő sarokházban lakik. Az asszony a következőket mondta:

— Tegnap éjjel beszélgetést hallottam abban a sikátorban, amely a Maros-töltéshez vezet. A lakásom falai oly vékonyak, hogy az utcánól a legkisebb zaj is behallatszik. Ugy gondolom, hogy románul beszéltek, én nem értettem a szavukat. Kinéztem az ablakon és láttam, hogy négy sötét polgári ruhás fiatal ember egy négykeresű kézikocsit a város felől huznak. Nem törődtem a dologgal és lefeküdtem.

A detektívek nyomozni kezdtek a sikátorban, amelyet a Maros-védőtöltésig sorompó zár el a kocsiközlekedés elől. Megállapították, hogy a sorompó el van törve, megállapították azt is, hogy súlyos teherrel megrakott szekér nyomai látszanak a puha földben, amiből arra következtettek, hogy az asszony tévedett, mert a négy alak nem a város felől, hanem a város felé huzták a kocsit. Ha a város felől jöttek volna a kocsival ezen az uton, a kerekek nyomai — üres lévén a kocsi, — nem vágódtak volna oly mélyen a földbe. A detek-

tívek nyomon követték a kocsi-nyomokat, amelyek a töltésre és innen egészen a szél-utcai vízvezetéki telepig vezettek. Itt azután eltűntek, mert akkor már hó esett és teljesen feláztatta a talajt.

A rendőrség most itt tartotta meg a helyszíni szemlét. Ekkor egy fiú rohant a kapitányhoz és lelkendezve kiáltotta:

(Kassza a Marosparton.)

— Megvan a kassza! Ott van a Marosparton, egyenesen a vízvezeték tőssék a Maroshoz menni! Ott láttam a kasszát, fel van törve.

Beretz kapitány a detektívekkel a jelzett irányban a Maroshoz ment és ott csakugyan megtalálta a feltört Wertheim-kasszát. Megállapították, hogy a kassza hátulsó oldalát három oldalon felvagták és kitesztették. Egy szakértő szerint hideg vágóval feszítették fel a kasszát, de ez nem valószínű, mert a kassza hátsó részén többszörös vágási nyom látszik, ami azt a feltevést látszik igazolni, hogy a tettesek csakánnyal dolgoztak. Különböző is a vágások helyén erős behorpadások is látszanak, amelyek nehéz ütőkészülékektől származnak.

Megvizsgálták a Wertheim-szekrény tartalmát. Résztint a kasszában, résztint körülötte szanaszét elszórva megtalálták az irományokat. Találtak egy tizezer koronás hadi kölcsönkötvényt, ezenkívül három borítékban pénzt is találtak a kassza mellett; úgy látszik, hogy a sötétségben a tolvajok nem vették észre, amikor ez a három boríték a földre esett. Megállapítást nyert, hogy az igazgató a kasszában megecimzett borítékokban helyezte el a személyzet karácsonyi ajándékát. Ezt a pénzt a három boríték kivételével ellopták. A kasszában még 25 darab villanygári részvényt is találtak. Így tehát a tettesek kizárólag a készpénzt vitték el, körülbelül kétezer koronát. Utólag megállapítást nyert, hogy a kasszában még hat darab ezer koronás bankjegyet is elhelyeztek, amit a pénztárkönyvbe nem vezettek be. Ez a pénz is hiányzik és így a tényleges kár meghaladja a nyolcezer koronát.

A rendőrség emberei nyomozni kezdtek a Maros-partján és csakhamar a Maros medrének homokos részén egy paraszt-kocsi első részét találták, amelynek kerekei valamikor zöldre voltak festve, de már lekoptak. A kocsin tüzetes vizsgálat után új zuzódási nyomokat fedeztek fel. Valószínű, hogy erre a kocsira helyezték a kasszát s a nagy toher okozta a zuzódási nyomokat. Miután a keréknyomok a Szél-utca felé futottak, Beretz kapitány megbízott két detektívet, hogy nyomozzanak a Szél-utca irányában. A detektívek megállapították, hogy a Szél-utca egyik udvarán egy cséplőgép áll, amely mellett egy kopott zöld színű szerkocsi hátsó részét találták. A kocsi első része hiányzott és bizonyos, hogy a Maros medrében talált elűlő rész ehhez a kocsinhoz tartozik.

A feltört Wertheim-szekrényt visszavitték a villam-telepre. A rendőrség a legszeleesebb körben megindította a nyomozást és már nyomon van. Beretz kapitány érintkezésbe lép a kisjenői és pécskai csendőrséggel, hogy az ottani kasszalopások részleteit megtudja és összehasonlítsa tegyen az aradi és az ottani kasszalopások között.

Tudósítónk érdeklődött aziránt, hogy nem-e

volt éjjeli őr a telepen. Azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a telepen nem teljesít éjjeli őr szolgálatot, amit az igazgatóság nem is tartott szükségesnek, mert a telepen éjszakai üzem van, amikor mindig vannak emberek a műhelyekben. Az éjszakai üzemnél dolgozó emberek nem hallhattak lármát, mert az áramfejlesztő dinamók oly hatalmasan dübörögnek, hogy semmilyen hangot meg nem hallhatnak.

Felkerestük Greén Nándor főkapitányt, aki kijelentette, hogy, a rendőrség a legnagyobb

A tettesek nyomában.

Kovács és Rasztig detektívek ma egész délelőtt fáradhatatlanul nyomoztak a tettesek után. Felkutatták a villamos-telep egész környékét és dél felé sikerült is olyan adatok birtokába jutniok, amelyek a nyomozás további során és a tettesek kézrekerítésében nagyon megkönnyítik a nyomozó hatóságok dolgát.

Dél felé ugyanis a detektívek a Hegyaljai Motoros Vasút Tisza István-uti telepén két cigányasszonyt és két cigánylegényt találtak. A két cigányasszony: özvegy Bánfi Jenőné 56 éves és Károly Mária 76 éves hódmezővásárhelyi asszonyok, a két férfi Bánfi János, özv. Bánfiné fia és Gaudi Balázs 39 éves ómikelakai cigánynapszamos. A detektívnek feltűnt, hogy a cigányok a villamos vasút telepén lézengenek és valamennyit felkísérték a városházára.

Beretz Ferenc rendőrkapitány vallatóra fogta őket, de nem tudott belőlük lényeges vallomást kicsikarni. A két asszony és a fiatal Bánfi kijelentették, hogy négy férfi ott lakott velük a ségai cigánytelepen, de hogy ki volt a négy férfi és hogy mit csináltak Aradon, azt nem tudják. Azt sem tudják, hogy Aradon vannak-e még, vagy pedig már elutaztak.

Gaudi Balázs a keresztkérdések tüze alatt azonban már többet tudott vallani. Elmondta, hogy négy férfi jött hozzájuk a ségai cigánytelepre és ott laktak náluk. A négy férfi, akiket meg is nevezett, vasárnap este bejött vele a városba. Utközben elmondták, hogy szép pénzt lehetne keresni és ő is részesedne belőle, ha segítségükre lenne. Minthogy szüksége volt a pénzre, készséggel megígérte, hogy segíteni fogja őket. Ekkor a férfiak közölték vele, hogy éjszaka be fognak törni a villamos-telep irodájába, ahol sok pénznek kell lennie. Ezt a pénzt el fogják lopni és ebből neki is juttatnak. Kijelentették előtte, hogy neki nem kell résztvennie a munkában, csupán az lesz a feladata, hogy őr álljon és ha valami gyanúsat lát, füttyjellel figyelmezteti őket.

Gaudi elfogadta a feltételeket. Éjféli tájban elmentek a villamostelephez. A négy férfi elvált tőle és ő a tulsó oldalon őrt állott. Ugyan- csak vigyázott a Maros-parton, amikor a kaszát felfeszítették. A munka végeztével 600 koronát adtak neki és visszamentek a telepre, a honnan a négy férfi reggel eltávozott. Ugy tudja Gaudi, hogy a tettesek még a délelőtti folyamán elutaztak Aradról. Azt is megmondta, hogy hová utaznak, amit a nyomozás érdekében természetesen nem közölhetünk. Beretz kapitány nyomban táviratozott a Gaudi által megjelölt helyre és táviratilag értesítette az abban az utirányban levő csendőrségeket.

A délután folyamán a két detektív Gaudi Balázssal kiment a cigánytelepre és ott folytatták a nyomozást. A detektívek megállapították, hogy a Gaudi által megnevezett négy férfi csakugyan a cigánytelepen lakott, ahonnan a mai napon távoztak és el is utaztak

odaadással és kötelességtudással örködik a város közbiztonsága felett, de a rendkívül viszonyok miatt nem tud oly tevékenységet kifejteni, mint normalisabb időkben. Kijelentette a főkapitány, hogy a rendes csendőri és rendőri őrzéseken kívül vasárnap éjjel 43 katoná, 20 katonai rendőr, 8 csendőr, 8 rendőr és majdnem valamennyi detektív őrkölt a városban. Szükség volna, mondotta a főkapitány, a rendőrség létszámának felemelésére, de hiába mondja ki a közgyűlés, embereket úgy sem kapunk.

Aradról. A két cigányasszonyt és a két legényt természetesen őrizetben tartja a rendőrség.

A naponta ismétlődő betörések és különösen a villamos-telepen történt kasszalopás komoly aggodalommal tölthet el mindenkit, akinek nagy értékei vannak akár a lakásán, akár a pénzszekrényében. Az aggodalom könnyen eloszlanék, ha mindenki a Pesti Kereskedelmi Bank aradi fiókjának safe deposit-jában helyezné el értéktárgyait, ahol a legnagyobb biztonságban vannak.

Aradi kenyeret eszik a király.

— A Neuman-malom szállítja a lisztet.

Jóleső büszkeséggel irtuk fel ezt a címet. Polgári önértékünket — hiába no — loyális érzésekkel emeli az a tudat, hogy a mi fiatal királyunk ugyanazt a kenyeret eszi, melyet aradi alattvalói. Minden kis dolog, mely hozzánk csatolja az uralkodót, úgy érezzük: egy erős láncszem, mellyel magunkat visszük közelebb az ő szívéhez.

Tudjuk, hogy a király nagyon mérsékeltlen él, de az aradi kenyér mégis csak eszébe juttatja, hogy őt, egész családját, sőt az udvartartást is a legjobb, a legféhérebb istenáldásával: a kenyérral a magyar föld látja el. S e pillanatban jól esik arra is gondolnunk, hogy a karácsonyi kalácsot s az elmaradhatatlan bécsi mákos-strudlit aradi lisztből készítették az apró főhercegnek és főherceg kisasszonyoknak. Az om-lós, foszlós fehér kalács pedig még a legmagasabb helyen is ékes tanuságot tehet arról, hogy ezek a hű magyarok mennyire szeretik az uralkodót és családját.

Az aradi liszt utja a király asztaláig nem éjféltelen. A földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy az összes minisztériumok tisztviselői számára a kincstári birtokok terményéből fog megfelelő lisztet kiutalni. A miniszter választása a mezőhegyesi uradalom buzájára esett. Az uradalom terményéből körülbelül száz waggonnal az aradi Neuman-testvérek cég malmához utalt át megőrlés végett. A liszt oly pompásnak bizonyult, hogy szakértők szerint ennél külön kvalitású lisztet egész Magyarországon nem lehet találni. Ez pedig igazán nagy szó. A Duna Tisza mentén sok jó liszt készül s ha ezek között az aradi bizonyult a legkitünőbbnek, akkor érthető a földművelésügyi miniszternek az az elhatározása, hogy őfelsége IV. Károly és családja számára aradi lisztet ajánl fel a háború egész tartamára. Így került az aradi liszt a király asztalára. A Neuman-cég a lisztet a földmü-

Konrad újabb győzelme.

Budapest, december 23. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti: Keleti harctér: Fegyverszünet.

Olasz harctér: A Brentától nyugatra Konrad báró tábornagy hadcsoportjának csapatai az ellenség igen heves ellenállása ellenére elfoglalták a Soidel-Rossot és a Monte di Vellát. Eddig több mint 6000 foglyot, köztük egy ezredest és több vezérkari tisztet szállítottak be. A vezérkar főnöke.

Berlin, december 21. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Olasz harctér: Az Assiago és a Brenta között Conrad tábornagy csapatai rohammal elfoglalták a Col Del Rossot és a nyugatra és keletre csatlakozó magaslatokat. Eddig több mint hatezer foglyot szállítottak be. — Ludendorff (Miniszterelnökség sajtóosztálya).

velésügyi miniszter útján küldi Bécsbe. De nemcsak ide, hanem mindazokra a helyekre, ahol a királyi család és udvartartás időn-ként tartózkodik Badenbe, Laxenburgha, Reichenaua és így tovább.

A jó magyar kenyéren kívül a király asztalán a legfinomabb desszert is aradme-gyei eredetű. A ménesi vincellériskola igazgatósága még a szüret alkalmával megbízást kapott a földművelésügyi minisztérium-tól, hogy a finom faj és csemegeszőllőket gondosan tegye el a királyi udvartartás szá-mára. A vincellériskola igazgatósága eleget is tett a rendelkezésnek s egészen különös preparáló eljárással a frissen szedett szőlő-fürtök szárát viaszbuokkal vont be, hogy úgy megóvja azokat minden romlástól.

Az így eltett szőlő akár a jövő termésig eláll. Most minden héten kétszer-háromszor megfelelő uton és csomagokban küldi a vincellérképző iskola igazgatósága a szőlőt őfelsége udvarába.

Magyar kenyér és magyar szőlő a királyi udvar mindennapi csemegéje. Azt hisszük, a jóízű magyar kenyér és a zamatos szőlő sokszor eszébe juttatják az uralkodónak, hogy van egy ország, hol mindenkie-llett terem bor, buza, húség, szeretet.

Élénk tüzer tűz.

Berlin, december 24. (Hivatalos.)

A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér. A tüzérségi tevé-knység egyes szakaszokon felderítő harcokkal kapcsolatban feléledt. A Maas keleti partján egész napon át tertott a fokozott tüzelés.

Keleti harctér. Semmi ujság.

Macedon arcvonal. A Doiran totól északra levő borgár állások ellen in-tézet ellenséges előretörés meg hiu-sult A Struma lapályon élénk az előtéri tevékenység.

HIREK.

Karácsony este.

*Kihat az utcára a palota fénye,
Egy karácsonyfa van az asztalra téve.
Kinyílik az ablak s egy fehér angyalka
Csillogó tárgyakkal tele rakosgatja.
S mikor feldiszitve titkon tovaszállna,
Rásuhint szárnyával az ablak-párkányra
S mintha csak selyemből volna végig
szöve,
Ugy hull le az ablak nehéz vasredőnye.*

*Ti ténylő paloták gondtalan lakói,
Ha szabad hozzátok a szív hangján szólni
Mikor kigyul fénye a karácsonyfának,
És a kis bőkezű angyalkák elszállnak,
Ha van köztük olyan, a ki elfeledte,
A redőnyt kezetek huzza le helyette.
Hogy mikor az utcán már az est közelget
S egy pár szegény gyermek megy az
anyja mellett,
Ne fájjon a szíve, a mikor meglátja,
Hogy másnak mint ragyog a karácsony-
fája.*

Dálnokt Nagy Lajos.

Az Aradi Közlöny legközelebbi száma pénteken reggel jelenik meg a karácsonyi ünnepek miatt.

— Lánzy Leó két és fél milliót adományozott. Lánzy Leó v. b. t. t. a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke nemrég töltötte be hivatali működésének ötvenedik esztendőjét. A félszázados jubileumot azzal teszi most emlékeztetéssel a magyar bankfejedelem, hogy valóban fejedelmi bőkezűséggel két és fél milliót adományozott különböző jótékony célokra. Többek között egy hadiárva gyermekszanatóriumra 1.25 millió koronát, a bank hadirokkantjainak üdültelepére 300.000 koronát, a tuberkulózis leküzdésére negyedmiliót, a Kereskedők Menháza kibővítésére (háborusított kereskedők javára) 150.000 K-át, a fővárosi hadikönyhák céljára 100.000, a Kereskedelmi akadémiára beteges tanulóinak (különösen hadiárva) üdültelepére 100.000, a Kereskedelmi- és iparkamarának a közgazdasági szakirodalom fejlesztésére 100.000, a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének 50.000, a Vörös-Kereszt Egylet Erzsébet-kórházának ágyalapítványra 40.000, a munkások Gyermekháza javára 30.000, a doberdói magyar hősök árváinak 10.000 és még néhány jótékony intézménynek 70.000 koronát adott.

— A honvédelmi miniszter az újságírókról. Budapestről telefonálja tudósítónk: Szurmay Sándor báró honvédelmi miniszter a „Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége” által létesítendő özvegy, árva és rokkant alap részére a hadsegélyző hivatal által gyűjtött összegből 25000 koronát utalt ki. A miniszter melegséggel átiratot intézett a szövetség vezetőségéhez, melyben többek között a következőket írja: „Künn a fronton épűgy mint idehaza, mindenkor és mindenütt ott láttam a magyar újságírókat. Karddal és tollal is, vérenek hullatásával és áldozatkész munkával is szolgált a vészes időkben a hazát. Ha felesküdt a király nevére, akkor hős volt a hősök között, ha a belső fronton maradt, írásával a hősöknek zsoldárt zengett, a szenvedőknek vigaszt nyújtott. Mindannyiunk halálját és szeretetét kiérdemelte a magyar sajtó, de e szeretetből és halálból részt követel magának a magyar honvédség és melynek ügyét a budapesti és vidéki sajtó oly meleg lelkesedéssel, szíves készséggel, ugyszólván bajtársi szívvvel támogatta. Csak örömmel telhet abban, ha ezért a szolgálattal, ezért a lelkes támogatásért valamelyes viszonzószolgálatra adatott alkalom. Báró Szurmay Sándor.”

— Kötüntetés. A király a hadiforgalom terén teljesített kitűnő szolgálatainak elismerésül Burger György posta és távordafelügyelőnek, az aradi postaposta főnökének a Ferenc József rend hadiékítményes lovagkeresztjét a vitézségi érdem szalagján adományozta.

— Manuel leleplezett puccsa. Amsterdamból jelentik: A Lissabontól ide érkezett híresztelések szerint a portugál kormány minden kétséget kizáró bizonyítékokat szerzett arra vonatkozólag, hogy Manuel ex király angol támogatással puccsot szervezett, hogy visszaszerezze trónját. Az államesiny egyes részletei is nyilvánosságra kerültek, amelyek szerint november 30-ika volt kitűzve Puccs végrehajtására. Manuel ex király Balfourral forradalomra szerződést kötött. Portugáliában óriási a hangulat Anglia ellen.

— Grecsák és az újságírók. Budapestről telefonálja tudósítónk: Abból az alkalomból, hogy a kormány előző cenzurát alkalmazott egyik fővárosi esti lap ellen és hogy ezzel egyidőben a legfőbb hadvezetőség megtiltotta ennek az újságnak frontra való szállítását, mozgalom indult meg az újságírók körében Grecsák igazságügyminiszter ellen, akit személyében akarnak felelőssé tenni a történetért. Ivet köröztek az újságírók között aláírásokat gyűjtöttek arra az indítványra, hogy Grecsákot a budapesti újságíró egyesület tagjai közül kizárják. Az aláírások nagyon nehezen gyűltek és az ívet szétszakították azzal, hogy majd újabb kísérletet tesznek ha kellő számú aláírás fog összegyűlni. A 8 órai Újság szerint a mozgalom nem komoly, mert az újságírók körében egyáltalában nem neheztelnek Grecsákra és igen kis számúak azok, akik Vázsonyi visszajövetelére érdekében szóbanforgó lépésektől sem riadnak vissza. Már most is szó van arról, hogy amennyiben Grecsák kizárására indítványt adnának be, akkor az ellentábor Vázsonyi kirekesztésére fog indítványt tenni.

(Csendes karácsony.)

Fehér karácsony köszöntött ránk. Fehér a föld, mely hermelinpalástot öltött magára, fehérek a zászlók, amik a két front előtt lobognak. A negyedik háborus karácsonyt éljük, negyedik éve várjuk a békét, ami most észak felől fodrosodik felénk. Emlékeztetek, szenvedő testvérek az első évben kíváncsian néztünk a Kárpátok irányába és bizonytalanul találgattuk: vajjon a szeszélyes szerpentin utak mentén, a duklaj medencében, az Ondava völgyében, Uzsoknál, a Raszlavica felé vezető vonalon — mert akkoron erre felé ropták a haláltáncot — respektálni fogja-e az orosz ünnepüket és elnémulnak-e a fegyverek? Találgattuk: igen, nem, feszgettük a kérdést és mire idehaza kigyultak a karácsonyfa gyertyái, mire felzengett a dal, hogy: égből az angyal lejtött hozzátok, pásztorok, pásztorok, mire elindultak a betlehemi emberek és ünnepelni kezdték a szegény ácsmester fiának születése napját, akkorra még borzalmasabb mértékben indult meg a harc. Kannibálok módjára öldökölték egymást az ártatlan emberek. A Volga és a Don vidékéről magyar földre dobott oroszok, a gruz vitézek, a kaukázusi parasztok, a borsodi bakák, szlovákiai honvédek, aradi huszárok és mind-mind, akik ott nyüzsgöttek a büszke bérecek alatt barbár módon folytatták a harcot. Egy hatalmas, nagy temetővé vált az egész terület. Így mult el az első karácsony, így a második, a harmadik, míg most lerakták a harcosok a fegyvert és az itthoniakkal együtt ünneplik az igazi béke megszületését. Egy új megváltó született, aki itt él köztünk és aki karácsonyra elhozta az emberiségnek a békét. Az új megváltó szegényen jött, utja a nyomor és a szenvedés utja volt, bujdosott, szenvedett, de a lelkében mindig az elnyomott orosz testvérekért sirt. Az új megváltó észak felől szállt felénk, Dosztojevski és Puskin hazája felől röpi és megállította a további vérontást. Most már nincs jaj és szenvedés, nincs az orosz frontokon halálhőrgés és csonttá dermedés, mert gulákban hevernek a fegyverek, mert megszületett az új megváltó Alleluja...

— Bört kap a város. A Magyar Bőrbeszerzési Részvénytársaság ma arról értesítette Arad városát, hogy Leitersdorfer Lipót budapesti bőrkereskedőnél négy métermzása bőr-hulladékot utalt ki Arad részére.

— Vázsonyi Vilmos a zsidó recepcióról. Budapestről jelentik: Az Országos Magyar Izr. Ösztöndíj Egyesület vasárnap délben tartotta meg közgyűlését, amelyen Vázsonyi Vilmos választotta meg elnökévé. Vázsonyi megköszönte megválasztását, majd hosszabb beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a magyar zsidóságnak soha sem szabad külön felekezeti politikát esznelnia, mert az igazi nemzeti demokratikus politikában megtalálhatja a maga jogainak védelmét. Megemlékezett a recepció félszázados évfordulójáról, amely — ugymond — valamennyiüket kötelezi arra, hogy hű fiai legyenek az országnak.

— A tizenhétévesek sorozása. Az Aradi Közlöny vasárnap megírta, hogy a honvédelmi miniszter rendeletet küldött Aradra, amelyben elrendeli, hogy az 1900-ban született, tehát a januárban tizenhétévesek életévükbe lépő népfelkelésre kötelezettek összeírását és sorozását. Az erre vonatkozó hirdetések néhány napon belül már meg is jelennek. Mint fővárosi tudósítónk telefonálja, most komoly tárgyalás alapját alkotja az, hogy a most sorozandó 1900 évi születésű népfelkelőket nem viszik a harctérre, hanem őket a leszeléssel kapcsolatos munkálatokra használják fel. Döntés azonban ebben a kérdésben mindeztideig nem történt.

— A cseh-tót brigád a nyugati fronton. Londonból jelentik: A cseh-tót hadsereg, a melyet a francia kormány megalakított, legalább 12000 emberből fog állani és nagyobb részt a nyugati harctéren fog harcolni. A hadsereg, amelyet az összes szövetségesek elismernek, főképp olyan csehkből áll, akik önként megadták magukat az oroszoknak és a szerbeknek és akik közül sokan már eddig is kitűntek a szövetséges hadseregek soraiban. A cseh tót hadsereg a zászlója alatt fog harcolni.

— A kávéházak és vendéglők zárójának felfüggesztése. A hivatalos lap mai száma közli: A m. kir. miniszterium a tüzelőanyagokkal való takarékoskosságról szóló 3382—1917. M. E. számú rendelet 24. és 25. §-ainak rendelkezéseivel szemben megengedi, hogy az 1917. évi december hó 25-ről 26-ra és 31-ről 1918. évi január hó 1-re hajló éjszakán az idézett szakaszokban felsorolt összes nyilvános helyiségek az ország egész területén éjfél után 1 óráig nyitva tartassanak. Budapest, 1917. évi december hó 22-én. Dr. Wekerle Sándor s. k. m. kir. miniszterelnök.

— Lopás a Neuman-palota padlásán. Tegnap beállított a Neuman-palota házmesternőjénél egy fitalembert, aki előadta, hogy villamosszelész s hogy Neuman bárók felszólítására megakarja igazítani a villamos vezetékét. Elkérte a házmesternőtől a padláskulcsot és felment a bárók padlására, ahol nem annyira a villamosvezetékét javította, hanem a száradó fehéreneműket dezmálta meg. A lopást észrevették, de a villamos szerelő már akkor oly messzire járt, hogy a rendőrség még most sem tudta utolérni.

— Betörések Szent-Tamáson. A szenttamási pusztán, Ortutay Lajos tanyáján betörők jártak tegnap éjjel. Betörték a birtokos egyik magtárába oly módon, hogy kivágták az ajtót, a résen egyik betörő bemászott, a reteszt feltolta, mire az ajtó kinyílt. A betörők elvittek 3000 korona értékű szőlőkötöző gyapotot és kékkövet. Ugyanez alkalommal elvitték a vasuti ór díszniját és baromtiat. Benéztek az éjjeli látogatók a Nesnera-tanyára is, ahonnan azonban elriasztották őket. Szent-Tamáson egyébként napirenden vannak a betörések s a birtokosok most egy csendőrkülönítmény kiküldését kérelmezik.

— Házasság. Bartha Károly, a wiener-neustadti repülőgépgyár mérnöke és Feizmann Mella f. hó 25-én d. u. fél 5 órkor tartják esküvőjüket az aradi Minorita-templomban.

— A román határkiigazítás. Kassáról jelentik: Kassa város törvényhatósági bizottsága ma tartott közgyűlésén foglalkozott a magyar román határ kiigazítását kérő kolozsvári átirattal. Az állandó választmány pártoló felterjesztés üldésére tett indítványt. A közgyűlés 11 szavazat ellen elfogadta a kolozsvári átiratot helyeslő javaslatot.

Kaledin tábornokot elfogták.

(A béketárgyalások folytatása.)

Bresztlitovszk. Bresztlitovszkban megkezdődtek a béketárgyalások. A mai napot a négy szövetséges állam kiküldöttei arra használták fel, hogy az orosz javaslatokra adandó válaszról tanácskozzanak. A tárgyalások folyamán a válasz alapelveit egyetemlegesen megállapították. A választ holnap délelőtt szövegezik meg.

Stockholm. Az Ukrán állam azt a javaslatot teszi Ausztria-Magyarországra, hogy Ausztria ukrán lakta területei csatolják a jövőendő ukrán államhoz.

Rotterdam. A Times jelenti Pétervárott, hogy az ukrán kormány elrendelte az új állam egész haderejének mozgósítását.

Amsterdam. A Manchester Guardian jelenti Pétervárott: A Pétervári Szovjet fokozottabb ellenállást tanúsít a kormánnyal szemben. Az ukránakkal való összeütközést semmi összefüggésben sincs a békével. Az ukránok épp úgy kívánják a gyorsan megkövetendő demokratikus békét, mint a bolsevikiek.

A Rada külpolitikája a délnyugati és román arcvonalokra is kiterjed.

Stockholm. A Vecserna posta jelentése szerint a bolsevik csapatok három oldalról támadják Kievet. Simerikában lefegyverezték a bolsevikieket, az első összeütközések Voltsivasz táján voltak. A bolsevik csapatok megszállták Szakurovot az Ukránon urai Odesszának.

Zürich. Pétervári jelentések szerint Muraviev tábornok, aki azon maximalista csapatok vezére, amelyek *Kaledin tábornokot elfogták*, bevonult a Don menti Rosztovba és megszállta a várost. Kaledin kíséretében voltak Alexejev volt generalisszimusz és Rodzianko volt дума elnök, akiket szintén letartóztattak.

Pétervár. (Távirati ügynökség.) Trockij külügyi népbiztos pénteken beszédet mondott, amelyen ecsetelte az amerikai össze-

esküvést és többek között a következőket mondotta:

„Az összes idegen hatalmak képviselői vegyék tudomásul, hogy nem fogjuk magunkat lábbal tiportatni. Már alkalmunk volt meggyőzni az angol nagykövetet arról, hogy a forradalmi méltóság számunkra mindenek fölött áll.

Meg kell mutatni barátainknak, hogy nem szolgáljuk az angol és amerikai burzsoáziát. Tiszta elveink vannak ezekkel győziünk, vagy bukunk. Ha a diplomaták beavatkoznak a mi ügyeinkbe, akkor többé már nem diplomaták, hanem magánemberek, akikkel szemben a forradalom súlyos keze nem fog kíméletet ismerni.”

Stockholm. A Szocialdemokraten jelentése szerint az orosz szocialista munkás párt rendkívüli kongresszust tartott; ezen tiltakozott az alkotmányozó gyűlés tagjainak és a bolsevik kormány ellenfeleinek letartóztatása ellen és elatározta, hogy a nyugateurópai államok szocialista pártjait tájékoztatni fogja arról, hogy a bolsevik kormány milyen zsarnok uralmat fejt ki.

Pétervári jelentések szerint a bolsevik kormány a helyzet megmentésére direktoriumot akart felállítani.

Bécs. A Neue Züricher Zeitung jelenti a következőket. Besszarábia, mely tudvalevőleg már november közepén önálló állammá kiáltotta ki magát, megalkotta legfőbb állami szervezetét, az úgynevezett „Országos tanácsot”, melyet Kisienevben fognak ünnepélyesen megnyitni. Az országos tanács 150 megbízottból áll, akik Besszarábiának valamennyi nemzetiségét, valamint a szocialdemokratákat képviselik.

Az országos tanács első ülésén a szónokok hangsúlyt fogják Besszarábiának abbéli kívánságát, hogy mindig az orosz szövetséges köztársasággal tartassanak.

— A zsinórmester balesete. Vasárnap délután az aradi Nemzeti-színházban a *Mágnás Miska* előadásán a második felvonás alatt olyan baleset történt a színpadon, amely majdnem egy ember életét oltotta ki. Lantos Flórián zsinórmester a zsinórpadról tartózkodott. *Polgár* Sándor rendező magához kérte a zsinórmestert, hogy egy és más dolgot megbeszéljen vele. Lantos a siklóval akart leereszkedni a zsinórpadról. Már benn volt a siklóban, amikor ennek kötele elszakadt és 13 méter magasságból lezuhant a süllyesztőbe. Lantos azonnal felismerte a veszélyt, megkapaszkodott az elszakadt kötél egyik darabjába és így ereszkedett le. Így is egyik lábán bokazuzódást szenvedett, a kötél pedig egészen a csontig levitte a húst mindkét kezéről. A baleset színhelyén megjelent *Prohászka* László dr. tisztí orvos és *Ódry* Zoltán színházi ügyeletes rendőrtiszt, akik Lantos a lakására vitették. Ódry ma kihallgatta Lantos, aki elmondta, hogy már többször figyelmeztette a rossz kötélre a rendezőt, a díszletmestert és a fővilágosítót, de egyik sem intézkedett. A rendőrség most azt fogja megállapítani, hogy a balesetért kit terhel a felelősség.

— Az aradi *chewra kadischa* szerdán, f. hó 26-án d. e. fél 11 órakor az *izr. hitközség tanácstermében* hírlapilag már közölt tárgysorozattal *rendkívüli közgyűlést tart*, amelyre az egyesület t. tagjait ezuton ismételtten meghívja dr. Nemess Zsigmond hitk. elnök, Pick Ernő, a *chewra kadischa* elnöke.

— **Megnyílt a jégpálya.** Vasárnap délelőtt kellemes meglepetés érte a jégsporthoz aradi híveit: megnyílt a jégpálya. Lapok sem irták meg, falregaszok se hirdették, mégis ott voltak már kora délelőtt a koresolyázók százai. Örök titok marad, hogy tudták meg. A Baross-park kioszkja és a körülötte fénylő, ragyogó jégpálya teljes pompájukban várták a koresolyázó egyet tagjait. *Hady* Antal egyesületi igazgató és *Szekely* Károly titkár fáradságot nem ismerő munkássága az idénre is Arad egyik legszebb szórakozó helyévé varázsolta a jégpályát. A szénhiány, sajnos, beleeszt a jégsporthoz is, mert rendőrségi intézkedés folytán a pályát villannyal világítani nem szabad. Az igazgatóság úgy próbál segíteni a bajon, hogy a csarnokból a pályára vezető lejártnál két nagyobb fényerejű lámpát alkalmaz. Tegnapi és ma egyébként egyre fokozódó számban kereste fel a közönség a jégpályát, melyhez ünnepi szórakozásul arról is gondoskodott az igazgatóság, hogy karácsony két napján délelőtt 11 órától fogva *katonazene* játszik.

* **Az Aradi Színpad szilveszteri és újévi kabaréja.** Szilveszter és Újév estéjén az Aradi Színpad színházi hetilap az aradi Nemzeti Színház elsőrendű tagjainak fellépésével nagyszabású, nivós kabaréestét rendez a Központi Szálló éttermében. A jegyek nagyrészt már ma elkaphatók és így a szilveszteri előadásra már csak korlátozott számmal állnak jegyek a közönség rendelkezésére. A még meglévő jegyek mindkét előadásra 4, 6, 8 koronáért, náhol 60 koronáért előre válthatók Deák-feri Forraj-utcai könyvkereskedésében.

— **Öngyilkosság.** Tegnapi este a Dezső utca 2. számú ház egyik nyomortanyának beillő szegényes szobájában a házbédiek halva találták *Kovács* Erzsébet 65 éves asszonyt. Az esetről értesítették a rendőrséget. A teljesen egyedül álló asszony a legnagyobb nyomorban élt. Sokszor napokig egyetlen falatot sem evett csak akkor evett, ha a szomszédok szánalomból megajándékozták. Valószínű, hogy az éhségtől és a nagy hidegtől halt meg a nyomorgó asszony, akinek holttestét az alsó temetőbe szállították.

— **Az aradi háziezred zenekara** folyó hó 31-én, hétfő este fél 9 órakor a „Hungária” kávéházban a háziezred rokkant alapjának gyarapítására jótékonycélu hangversenyt rendez. Beléptidő 1 korona.

— **Közgyűlés.** Az Aradi Turista-Egyesület XXII-ik rendes évi közgyűlését 1918. évi január hó 7-én, hétfőn saját helyiségében (kulturpala. földszint, északkeleti sarok) tartja, melyre az Egyesület tagjai tisztelettel meghívhatnak és felkértek, hogy azon minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek. **Tárgysorozat:** A választmány évi jelentése. Pénztáros és számvizsgáló bizottság jelentése. A jövő évi költségvetés megállapítása. A megüresedett választmányi tagsági helyek betöltése. Initiványok. **Az Egyesület elnöksége.**

— A cs. és kir. aradi katonai bizottság által hirdetett lóvásár január hó 1-ig szünetel.

— **Értesítés.** A beállott szénhiány miatt a nők részére hétfőn és szerda délelőtt, férfiak részére a többi napok délelőttjén van nyitva a gőzfürdő. Kádfürdő reggel 7-től d. u. 3-ig mindennap nyitva van. *Simay* gőzfürdő.

— **Keresk. szakoktatás.** (4 havi, magántanulmány.) Könyvelés, gyors, gép- és helyesírás. Levelezés, számtan és irodai munkálatok. Beiratkozások a január 3-án kezdődő tanfolyamra. *Lázer Vilmos-u. 2., gép- és gyoriró iskolában.*

— **Gyors- és gépírási tanfolyam.** Minden hó elsején kezdődőleg gépírási tanítás az összes rendszerű írógépeken. Gyorsírás és irodai munkálatok tanítása szaktanár vezetésével. Beiratkozni minden nap lehet: *Bodnár József* írógép vállalatánál Arad, *Weitzer János-utca 11.* Telefon 11-41.

— **Karácsonyi albumok** már kaphatók *Kerpelnél.*

— **Divatos névjegyek** *Kerpelnél.*

Hangulatváltozás az ententénél.

(Az amerikai segítség esetleges elmaradása.)

(Telefon.) **Berlin.** Jól értesült körök az entente által terjesztett híreket, amelyek szerint a központiak újabb békelépést tesznek: jellemző szimptomának tartják az entente kormányoknál beállott hangulat változásra.

Berlin. Párisból érkezett táviratok szerint Amerikának sikerül végre leküzdeni az angolok ellentállását egy közös generalisszimusz kinevezése iránt. Anglia beleegyezett abba, hogy *Kastelnau* tábornokot kinevezzék az entente hadseregek főparancsnokává. Ez alkalommal *Kastelnau* meg fogja kapni a „maréchal” címet.

Basel. A Baseler Nachrichten szerint a Reuter-ügynökség azt jelenti, hogy Franciaországban lévő orosz hadseregbeli tisztak az Egyesült Államoknak ajánlották fel szolgálataikat. Valószínű, hogy számos katona is követni fogja ezt a példát.

Zürich. Washingtoni jelentés szerint Housse ezredes és adjutánsát *Lansing* kihallgatáson fogadta. Housse ezredes jelentést tett, hogy *Persing* tábornok feladata sokkal nehezebb lett, mint előre látható volt. Oroszország magatartása ugyanis a helyzetet teljesen megváltoztatta. Housse ezredes kijelentése Párisban óriási megdöbbenést keltett, mert attól félnek, hogy az amerikai segítség ezek után el fog maradni.

Lugano. Az Itália jelentése szerint *Soninónak* csak törpe kisebbsége van a kamarában. Már a legutóbbi rapeloi és párisi konferencián is háttérbe szorult *Soninó* személye *Orlandó* mögött, aki már is vezetője az olasz külügyeknek, míg *Soninó* csak a részlet kérdésekkel foglalkozik.

Betörőjárás Aradon.

— A főkapitány memoárjaiból. —

Naponta érkeznek a feljelentések az aradi rendőrséghez betörésekről, lopásokról, zsebtolvajlásokról. A bűnesetek, lopások, zsebtolvajlások a legnagyobb erőfeszítés ellenére is tehetetlen, mert a nyomozó közegeknek nincs annyi idejük, hogy a bűntények háromszorosára emelkedett tömegével megbirkózhassék. Olyan világot élünk, hogy mindenki retteg a városban. Majdnem minden családban egy tag éjszaka virrasztja, hogy a betörők, tolvajok munkáját megzavarja. Még nappal sem merik senki magára hagyni a lakását, nehogy a besurruló tolvajok garázdálkodhassanak. A bűnösök olyan rémületet keltenek a városban, amilyen csak akkor lehetett, amikor zsvány-világ volt Magyarországon, amelyet egy Ráday Gedeon grófnak kellett megszüntetnie.

Azt hangoztatják, hogy máskor is voltak tömeges bűnesetek és akkor a közönség nem zudult fel oly nagyon, mint most. Felkerestük Greén Nándor főkapitányt, aki hosszú ideig vezette az aradi rendőrség bünyői osztályát és aki kijelentette, hogy a múltban nem volt oly sok betörés és lopás, ami érhető is, mert könnyebb volt az ellenőrzés és az nem volt oly nehéz a közbiztonsági szolgálat. A főkapitány néhány érdekbeset eladta a főkapitány velünk közölni. Ezeket az alábbiakban ismertetjük.

— 1896-ban többször megfordult Aradon egy cilinderes, lakkcipős keztyűs, elegáns ur-ember, aki a szállodákban Wéber Károly néven szerepelt. Mindig hatalmas bőröndökkel érkezett Aradra és bécsi utazónak mondotta magát. Két bécsi cégtől volt is megbízatása. Abban az időben egymást érték Aradon délben, a legnagyobb korzó idején az üzleti betörések. Az akkori főkapitány megbízta Greén Nándort, hogy nyomozzon a betörések ügyében. Egy délben Greén eleszte az elegáns urat Krause Károly Forray-utcai üzletében, amikor éppen a pénztárt kinyitotta és a pénzt zsebre akarta vágni. Kiderült, hogy a Wéber néven szereplő utazó azonos Deutsch Károly hírhedt betörővel, aki kilenc aradi üzletben követett el betörést. Deutsch úgy követte el lopásait, hogy megérkezett Aradra, itt felnyitott egy üzletet, többek között a Walfisch Ármín banküzletét is, a könnyen hozzáférhető pénzt ellopta és még az nap más városba utazott. Ott nagyuri módon élt a pénzből s amikor ez elfogyott, ott nyitott ki üzletet és az ott lopott pénzzel Aradra jött, ahol a könnyen szerzett pénzt ellumpolta. Nyolc esetben ismételte meg Deutsch ezt a munkát, míg végül a kilencedik esetben rajta-vestett.

Ugyancsak ebben az évben betörték Konopi Kálmán odvesi kastélyába, ahonnan nagyjértékű ékszereket és pénzt loptak el. A vidéki hatóságok tehetetlenül állottak, míg végül Greén kezdett nyomozni és Kürtösnön sikerült is elfognia a tettest, aki nem volt más, mint Fekete Péter urasági inas.

1902-ben özvegy Kintzig Ferencné lakását törték fel, ahonnan értékes ruhaneműeket és ékszereket vittek el. Négy napig tartott a nyomozás s az aradi rendőrség kiküldött emberei negyednapra Budapesten elfogták a tettest Gáspár Lajos notorius utazótolvaj személyében.

1904-ben két nagyobbtilú betörés foglalkoztatta az aradi rendőrséget. Az egyik Wadovszky Gusztávné kárára elkövetett betöréses lopás volt. Wadovszkyék a színházban voltak s amikor előadás után hazatértek, a lakás ablakait és a szekrényeket tárva-nyitva találták. A cseléd jajveszékelve mondotta el, hogy valaki a lakásban járt, amíg ő az udvaron tartózkodott és amikor visszajött, már feltörve találta a szekrényeket. Wadovszkyék megállapították, hogy negyven-ötvenezer korona értékű éksze-

reiket vitték el. Greén Nándor a helyszíni szemle alkalmával azt a gyanuját fejezte ki, hogy a tolvaj nem lehet senki más, mint maga a cseléd, aki oly ügyesen intézte a dolgot, mintha azt a látszatot keltené, hogy ő fedezte fel a betörést, csak hogy a gyanút elhárítsa magáról. Wadovszkyék nem akarták elhinni, hogy a hűségese cseléd lenne a tolvaj, de a megtartott házkutatás Greén gyanuját igazolta. A nagyjértékű ékszereket a detektívek a személtárában és a kaminban meg is találták.

A másik bűneset, amely 1904-ben történt, két budapesti notorius tolvajnak Lepusa Kálmán és Sebők Gyulának veredőszereplése volt. A két budapesti csirkefogó lerándult Aradra és itt egyre-másra kifosztották a lakásokat és a kávéházakat. Több napig zavartalanul garázdálkodtak, míg végre az aradi detektívek lefűlelték és ártalmatlanná tették őket.

A legutolsó nagyobb szabású betörés 1905-ben történt, amikor Deutsch Bernát akkori izraelita hitközségi elnök lakását feltörték és onnan ötvenezer korona értékű ékszert vittek el. A rendőrség nagy apparátussal végezte a nyomozást, amely hosszú ideig nem vezetett eredményre, de végül is az aradi detektíveknek sikerült a tettest Mohalik Béla személyében Eperjesen elfogni, akinél az ékszerek egy részlet megtalálták. A többi eladta és a pénzt elmulatta.

Ezeket kívül voltak még Aradon lopások és betörések, lakásfosztogatások és zsebtolvajlások, de talán évekig nem volt annyi, mint most rövid néhány hét alatt.

Üzlet nyitás — délben.

(Betörés egy főtéri papirkereskedésbe.)

Tegnap délután fél három órakor az Andrássy-téren a Hungária kávéház előtt őrszolgálatot teljesítő rendőr azt jelentette a bünyői osztálynak, hogy Keppich Zsigmond papirkereskedő üzlete nyitva van. A bünyői osztály azonnal értesítette Keppich Zsigmondot, aki üzletébe setett és megállapította, hogy az üzletet valaki álkulccsal kinyitotta és a kézipénztárból 227 korona pénzt elvitt. A rendőrségen megjelent egy idősebb asszony, aki elmondta, hogy két órákor bement az üzletbe, hogy valamit vásároljon. Az üzletben egy középtermű borotváló arcu fiatalember tartózkodott, aki megkérdezte, hogy mit akar.

— A főnök urral akarok beszélni, mondotta az asszony.

— Akkor jöjjen három órákor, mert a főnök ur csak akkor lesz itt.

Az asszony eltávozott az üzletből és csak később tudta meg, hogy mi történt, a mikor visszament és az üzlet előtt nagy tömeget látott. A detektívek az asszony adatai alapján megindították a nyomozást és megállapították, hogy az üzletnyitás annak a kiskorú betörő bandának egyik tagja követte el, amely már hónapok óta követ el betöréseket és kirakatfosztogatásokat a városban. A banda egyik tagját a vasuti állomásonál egy detektív elfogta és megmozgása alkalmával öt darab képes levelezőlapot talált nála. Arra a kérdésre, hogy kitől kapta, azt mondta, hogy egyiktől társától. Ez a fiú rozott multu s a rendőrségnek nagyon jó ismerőse. A képeslapokat megmutatták Keppichnek, aki kijelentette, hogy a képeslapok az ő üzletéből valók. A detektívek a délután folyamán a bandának még két tagját fogták el, azt a fiút pedig, akire a gyanu hárul, éjjel után egy órákor fogták el az egyik rácvárosi kávéházban. A fiú tagadja, hogy ő követte el a Keppich-féle betörést.

Háziorvosi rendszer.

(Kétszeresére emelt honorárium. — Külföldön nincs házi orvos. — Meg kell szüntetni a házi orvosok intézményét!)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az orvosszövetség aradi fiókjá a minap bejelentette a közönségnek, hogy a gyógykezelési díjakat fölemeli s a házi orvosok javadalmazását olyképen szabályozza, hogy ezek évi díja megkétszerezendő. A házi orvosok díjnak százpercent tel való emelése sok beszédre adott okot a városban s nem egy helyen hallottunk olyan véleményt, hogy ez így általánosságban kivihetetlen. Igaz ugyan, hogy van olyan ház nem egy, ahol a házi orvos javadalmazása szegyenletesen csekély, de ennek ellenében van nagyszámú olyan is, ahol a házi orvost gavallérosan fizették s ez utóbbi esetben a száz százalékos emelés olyan összegre rúgna, aminőre talán az orvosszövetség maga se gondol.

A kialakult vélemény az, hogy a házi orvosok honoráriumot minimálni lenne célszerű és a család tagjainak száma és vagyoni viszonyai szerint egy emelkedő tarifát állapítani meg.

Szegeden az orvosszövetség ottani fiókjá érdekes határozatot hozott ez ügyben. Kimondta, hogy újévtől kezdve a házi orvosok intézményét egészen megszünteti. Ez az álláspont látszik a legigazságosabbnak.

Egy ismert orvos ma a következő érdekes nyilatkozatot tette ez ügyben:

— Sehol a világon nem ismerik azt a házi orvosok rendszerét, mely Ausztria-Magyarországon divik. Ha utazásaim közben külföldi orvosoknak vagy magánfeleknek elmondtam, hogy nálunk egy megállapított (a legtöbbször nevétségesen csekély) fix összegért az orvos tudását, munkaképességét egy évre egy családnak rendelkezésére bocsátja, kik ezért annyiszor, amennyiszor csak tetszik, munkáját igénybe veszik, sőt azt is kívánják, hogy az orvos néha ellátogasson, hogy a család vagy egyes családtag becses egészsége után tudakozódjék — mindig hitetlenül néztek rám s ajkukat gunyos mosolyra vonva csak annyit jegyeztek meg: „ez a legsötétebb Balkán”. Ez azonban tévedés, mert a Balkánon sem divott ez a szokás.

— Egyedül Kínában van hasonló intézmény. Ott a „házi orvos” naponként végigjárja összes „házait” s megnézi, hogy a meghatározott pénzdarab ki van-e készítve a megállapított pénzdarab, ha igen, úgy az tkészítve távozik, ha pénzdarab nincs készítve, akkor be kell mennie, mert a családban beteg van. Tehát a kínai orvos csak akkor kap fizetést, ha nincs beteg.

— Nevétségesnek tűnik fel, pedig ugyanaz a rendszer, mint nálunk. Ott is minél több a megbetegedés, annál kevesebb a jövedelme az orvosna, nálunk is minél több betegség fordul elő a családban, annál kisebb hányad esik a megállapított éves orvosi díjból egy látogatásra, sőt, elképzelhető az orvosi látogatások olyan nagyszámúvá — a kiadásokat — kocsdij stb. fellegi rendszer mellett a díjazás fordított arányban van a teljesített munkával. Ez teljesen észszerűtlen s a szociális felfogással homlokegyenest ellenkezik.

— Csupán az a rendszer lehet igazságos, melynél a díjazás a munkával arányos, minél több munka, annál nagyobb jövedelem. Ez csak a látogatásonként való díjazással érhető el. Ezen rendszer divik az egész művelt nyugaton. Ott is van házi orvos, mert kétségtelenül előnyös, ha olyan orvos jár a családhoz, ki a család minden tagját évek óta ismeri, ismeri természetüket, szokásaikat, ellentálló képességüket, de ez a házi orvosok viszonyai csak annyi lehet, hogy megbetegedések esetén rendszeresen ugyanaz az orvoshoz fordulnak, ki a tett látogatások számát feljegyzi, s az év végén — a végzett munka arányában — számláját bemutatja. Ez nem lurtázás, mint nálunk, hogy ki jár jobban és ki csapódik be, nincs elégedetlenség, mert az egyik csak annyit kap, amennyit kiérdemelt, a másik pedig annyit fizet, amennyinek az ellenszolgáltatását megkapta.

Aradi románok tömeges névmagyarosítása.

— Bérczy tanár hazafias akciója. — Az entente hamis statisztikája Magyarországról. —

Ha valaha szükség volt ebben az országban a magyarosító agitációra, úgy ma kétszeresen itt látjuk az idejét a nemzeti eszmék propagálásának. Az ententebeli államok mint a kis és elnyomott nemzetek patrónusai léptek fel és azt kürtölik világgá, hogy ők a tehetetlen, eltaposott népek felszabadításáért huzták ki kardjukat és azért küzdenek, hogy minden országban biztosítsák a befogadott népek kulturális és gazdasági jogait. Ellenségeink úgy szeretnék feltüntetni a mai helyzetet, hogy a háborúnak nem ipari céljai vannak, hogy nem új piacok megszerzéséért, nem imperialisztikus vágyakért indították meg a tömegmészárást, hanem ideális célok, nemes törekvések keresztülvitele érdekében. És így jutottak el a nemzetiségi kérdéshez, amely sohasem volt olyan aktuális, olyan izzó és mindennél előbbrevaló, mint a jelenleg időkben. A választójogi javaslat is a magyarság szupremációját veszélyezteti. A nemzet gerincét, az ország igazi fenntartóját: a magyarságot féltik az igazi államférfiak és féltjük mi is és féltik mindazok, akik az empirikus életet ismerik. A választójogi kodexen ott terpeszkedik a szomorú timbre: szobatudós munkája, doktriner-alkotás, aminek kevés köze van a valóságához és ami csak különféle pótlásokkal tudta úgy tessék-lássék, számokkal és papíron felmutatni a minimális magyarsági többséget.

Az ország határain túl, külpolitikai és a jövő kialakulása szempontjából is a legforróbb problémák közé tartozik a nemzetiségi kérdés. Hogy a közöttünk élő különféle nemzetiségek: románok, tótok, szerbek, szászok, horvátok mennyire tudatában vannak a mai viszonyoknak, arra nézve mi sem jellemzőbb, mint az általuk készített hamis és hazug statisztika, melyet az entente szolgáltattak ki azon célból, hogy bizonyítsák: lássátok mi ilyen sokan vagyunk és a magyarok mégis elnyomnak bennünket. Ma ugyanis az entente rendelkezik egy vakmerően elferdített statisztikával, mely szerint a Magyarországon élő nemzetiségek száma jelentősen több, mint a befogadó magyar nemzeteké. A nemzetiségek soha, egy pillanatra se szüntek meg propagandát csinálni eszméiknek és ahol csak alkalmuk nyílt, ott mindenütt elhintették a konkolyt. Jött a világháború, jöttek a hazug jelszavak és az entente atyai jóindulattal nyújtotta ki segítő kezét a szegény nemzetiségek felé és ezt ütőkártyának játszotta ki ellenünk, noha mi mindenkor a legmesszebbmenő lojalitással, nemzeti aspirációik respektálásával kezeltük ügyeiket. Szabadjára engedték a románokat, szemet hunytunk a horvátok hátmögötti támadásai felett, nem törődünk a szerbek szívós aknamunkájával, miglen ránk szakadt az istencsapás és ekkor a nemzetiségek bizonyos töredéke a frondőrmunka elvégzésére vállalkozott. Most aztán ott tartunk, hogy az angolok, az amerikaiak, franciák és olaszok minden nagyobb alkalomkor felénk kiáltják: mi lesz a nálatok élő elnyomottakkal, akik többen vannak, mint ti! A monarchia feldarabolásának eszméjét is a nemzetiségi becsülenségeknél köszönhetjük, akik a zavarosban szerettek volna halászni.

Nemes tendenciát szolgáló regényekben, nemzeti tradíciókon nyugvó szindarabokban és ódon históriákban találkozunk néha egy-egy egész emberrel, aki élethivatásának tüze ki a magyarosítást. Csöndben, reklám nélkül, halhatlan energiával és bámulatos szívóssággal végzik az ilyen proféta lelkű férfiak kulturális munkájukat és csak a véletlen dobja őket felszínre. Egy ilyen véletlen folytán tudtuk meg, hogy él Aradon egy polgári iskolai tanár: Bérczy József, aki évek óta folytatja a legszentebb hivatását, aki évek óta küzd, harcol, dolgozik, agítál a magyarosítás érdekében, anélkül, hogy erről a tőle távol álló embereknek, vagy hatósági intézeteknek tudomása lenne. Bérczy tanár eddig állandan nemzetiségek lakta vidékeken tanított és nagyon jól ismeri a viszonyokat. Látta és tapasztalta: hogyan dolgoznak ellenünk az egyes agitátorok, beszélt és vitatkozott a tuzókkal és mindenkor igyekezett ellensúlyozni érvényesülésüket. Őt évvel ezelőtt jött Aradra Bérczy tanár és itt is azonnal hozzáfogott a nemzetiségi agitátorok munkájának tompításához. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste Bérczy tanárt és megkérte, lenne s íves tapasztalatairól és munkája eredményéről egyet-mást elmondani.

— A magyarságnak kezdte Bérczy — most kell igazán akcióba lépni nemzeti érdekei megvédésére, mert az entente előtt az itt élő nemzetiségek számbeli tulsúlyként vannak feltüntetve. Ugyanis azok a statisztikák, melyek külföldön a legilletékesebb faktorok kezei között vannak és melyeket Lloyd George, Wilson, Balfour és a többiek szokták ellenünk érvként kiíjtszani, azok egytől-egyig mind hamisak, hazugok és önkényesek. A népszámlálási arányokról készített kimutatásokat maguk a nemzetiségek juttatták át a külföldnek és azok úgy jöttek létre, hogy a nemzetiségek minden idegen hangzású nevű embert mint idegen nemzetiségű születésűt vettek fel a kimutatásba. A román nevű polgárt románnak, a szerb nevűt szerbnek, tótót tótnak, horvátot horvátok könyvelték el, noha ezek közül igen sokan már évtizedek óta a legtisztább magyar érzelműek. A statisztikusok azonban ezzel édes-keveset törődtek, nekik az volt a fontos, hogy a kimutatásban minél több idegen hangzású ember neve szerepeljen és ennek következtében azán előállott az a hallatlan és elszomorító szituáció, hogy a magyarság száma sokkal kisebb az entente előtt, mint a valóságban. A Magyarország gon élő nemzetiségek az ilymódon létrejött statisztikáival kimutatták, hogy kompakt majoritásban vannak itt. Természetes: az állami statisztikában, amelynek szavahihetőségében, igazságában és valóságában még kételkedni sem szabad: ellenkezőleg áll a helyzet. Az ententehez azonban nem az állami statisztika került, hanem a nemzetiségi agitátorok által készített kimutatás, mely egyszerűen úgy tünteti fel a viszonyokat, hogy ebben az országban a nemzetiségek vannak többségben és mégis elnyomják őket. Mindezt egyedül úgy sikerült kimutatniuk, hogy idegen hangzású nevekké operáltak.

— Ugy-e bár, soha se gondolták volna, hogy a megmagyarosított neveknek milyen fontos szerepe lehet az ország politikai életére nézve. Nálunk Magyarországon tízezerrel élnek olyan régi polgárok, akiknek romános, németes, tótos vagy horvátos nevük van. Ezek érzésben a legjobb magyarok, de merő konzervativizmusból nem vesznek fel magyar hangzású nevet. Én Aradon, a város támogatásával a nemzetiségek ellensúlyozására az iskolában megindítottam a magyarosítást. Kilenc hónap alatt sikerült 124 család és gyermek nevet megmagyarosítani. Ezek legnagyobb részét oláh és német nevek voltak. Most érintkezésbe fogok lépni az elemi iskolák vezetőségeivel és ilymódon szeretném ezt az akciót még nagyobb mérvűvé tenni.

Bérczy tanár saját kezű kezéből fogott hozzá a magyarosító munkájához, melynek már eddig nagyon ép, konkrét eredménye vannak.

LEGUJABB. Hindenburg 1918-ra jósolja a háboru végét.

Berlin. Hindenburg vezértábornagy a következő karácsonyi üdvözlőt küldte:

„Isten áldása kísérte ez évben fegyverünket; 1918-ban jó befejezésre juttatja igaz ügyünket.

Nagy főhadiszállás, december 24 én. Hindenburg.”

Pétervár. Pétervári jelentések szerint Karicin táján nagyszámu kozák csapatok gyűltek egybe. A vasutasok megtették minden intézkedést annak megakadályozására, hogy a kozákok észak felé vonulhassanak. A pétervári Djen jelenti Rosztovból: Kaledin felhívást intézett a vasutasokhoz kikérik teljes biztosítékot ígér arra az esetre, ha nem gátolják meg, hogy kozák csapatokat szállítsanak hozzá. A vasutasok visszautasították a felhívást.

Rosztovban nagy élmezési válság van, mert az utóbbi események folyamán sok élelmiszer szállító vonatot kifosztottak, melyek Rosztovba voltak irányítva.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti, hogy az angol csatornában Anglia keleti partján újabb 23000 tonnát sülyesztettek el.

KÖZGAZDASÁG.

A hetedik hadikölcsön fényes sikere.

(Telefon.) Bécsből jelentik: A király Wimmer báró osztrák pénzügyminiszterhez kéziratos bocsátott ki, amelyben a hetedik osztrák hadikölcsön fényes eredménye felett ad kifejezést és mindazoknak a bankoknak, takarékpénztárnak, szövetkezeteknek, melyek kölcsön végrehajtásánál fénve-en beváltak, továbbá mindazoknak a személyeknek, kik adozatkészleteikkel, hazafias lelkesedéssel vettek részt a szervezés munkájában, így a pártoknak, tanítóknak, valamint a sajtónak eszszári köszönetét fejezi ki.

A hetedik hadikölcsön hatalmas lépést jelent előre a béke útján, amelynek következtéért népeim érdekében a Mindenhatóhoz fohászokdom” írja a osztrák kéziratos.

— Hadikölcsön jegyzés. Az aradi ipar- és népbanknál az utóbbi két nap alatt ismét jelentékeny összegben történtek jegyzések. Kétszázötvenhét tételben 458600 koronát jegyeztek, máltal az eddigi jegyzések végösszege 12,102.500 koronára emelkedett.

— Adókövetés. A következők III. osztályú jövedelmi adozóit vetik ki december 27-en. Harisnya árus, Hárs, Részgáté kosár, Hal árus, Halász, Hentes, Irogép, Kézimunka, Kálár, Káposzta vágó, Kalapos, Kávész, Kávész, Késményseprő, Kézmű kereskedő, Korjegyző, Kifőző, Könyv és papirkereskedés, egyházi műkereskedés, Kert bérlet, Kárpitos, Kötő szövő gyár, Kupec, Köszörüs, Kőműves, Lakástisztítás, Lakatos, Láda gyár, Láda kereskedő, Linoleum és gummi áru kereskedés, Liszt kereskedő, Libivágó, Ló kereskedő bárány és sertés ló meszaros, Molnár, Mal m utadonos, Mosoda, Műszeres, Orlési díj, széna szállító, Norinberzi, Nyers borkereskedő, Orosz nal kereskedő, Orölt paprika kereskedő. — 28-án Papir kereskedő, Piperész, Pálinka, Róvidáru keresk. Sörraktár, Sütő Szabó, Szatács, Szappan főző és keresk., szimét hordó, Szerelő, (vizvezetők) Szigartó, Szoba festő, Szobrász, szőlő oltvány árusító, Szücs, Szülész, Tanító, Tejtel és tejtermék. — 29-én Termény keresk. Tégla gyár, Tojás keresk. Uránia, Üzletvezető, Ügynök, Utazó, Varrógép keresk., Vegytisztító, Villanyszerelő, Virág keresk., Vegyes keresk., Vondéglős, Zongora keresk., Zár gondnok, Zöldség keresk., Rum, likör, szeszitalok keresk., Élelmiszer, Közvetítő, Aró és hajapoló, Arpa szállító, Széna kereskedő.

— **A denaturált szesz új maximális ára.** A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelyvel a denaturált szesz új maximális árait a következőképp állapítja meg: Denaturált szesz nagyban 360, kicsinyben 370, palackokban való eladásnál 410 korona 100 hektoliter fokozatig. A kiskereskedelemben egy liter denaturált szesz palackokban legfeljebb 4.24 koronáért árusítható.

— **Vidéki malmok panasza.** Csanádmegyei előfizetőinktől kaptuk a következő panaszos levelet: Tisztelt szerkesztő ur! Szíveskedjék az elmondandó rendkívül fontos kérdést az Aradi Közlönyben szóvá tenni: Az idei termés rekiválása és feldolgozása körül a szénhiánnyal keverve számos visszaélés történt. A legújabb az, hogy a vidéki bizományosok által összeszedett gabonát eldirigálják a fővárosi nagy malmokhoz azon a címen, hogy azok szénrel kellőképpen el vannak látva s így a felőrlést gyorsabban végeztetik el. Ez lehet igaz az t. i., hogy a fővárosi nagy malmoknak nagyobb szénkészletük van, de nem lehet gazdaságos, mert ez az eljárás rendkívül módon sérti a vidéki malmok érdekeit. Legutóbb is több megyei malomtól több vagon búzát irányított el a Haditermény s ezzel az intézkedéssel érzékeny kárt okozott az itteni malmoknak. A haditermény a dolog ódiumát egyszerűen átárhajtja az Országos Szénbizottságra, ezzel azonban a vidéki malmok kára nincs megtérítve. Ezek hetek, hónapok óta szaladgálnak szénért s megnyugtatták őket avval, hogy fognak szénét kapni, mert a beszedett gabona felőrlése elsőrendű érdek s ehhez szénét kiutalni muszáj. A szénét meg is szerezték jó összekötéseikkel, a fővárosi nagy malmok s minthogy a tisztórlás tényleg fontos és sürgős érdek, most egyszerűen ezekhez utalják át megőrlésre a vidéki malmok által összerakított gabonát. A vidéki malomipar súlyos károkat szenved, ha ezen az anomálián sürgősen nem segítenek.

— **Kétszáznegyven százalékos pótdadó.** Azt szokták mondani, hogy akkor örül a pupos, ha egy még puposabbat lát. Nekünk aradiaknak vannak titkos örömeink és ezek közt első helyen áll, az ha azt halljuk, hogy vannak városok, amelyeknek pótdadója nagyobb, mint a miénk. Nem szép a káröröm, de igen kiváló erény az őszinteség és ezért nyíltan bevalljuk, hogy ez az ártatlan öröm — hisz nem azért nagyobb más városok pótdadója, mert mi örülünk rajta — az egyetlen vizsgálatunk ebben az adókkal agyonpanyargatott életben, ha mások nagyobb bajával takaródzhatunk. Szent város állított fel olyan rekordot, amelyre még mi is féltéssel tekintünk föl és csodálkozva kérjük, micsoda zsenifittással kormányozhatják azt a várost, amely a jövő esztendőben 240% pótdadót szed a polgáraitól.

— **Tilos a katonaságnak sertést vásárolnia.** Az O. K. H. 145570 1917 sz. leirata szerint a hadsereg (honvétség) egyes intézményei és front mögötti alakulatai a folyton megújuló panaszok szerint még mindig közvetlenül vásárolnak szalonnát, zsírt, illetve hizott sertést. Tekintettel arra, hogy a hadseregnek és ennek keretében a m. kir. honvédségnek a magyar szent korona területén vásárolható élő sertés, továbbá fehér áru szükséglete fix összegben van megállapítva; tekintettel továbbá arra, hogy a panaszok s az imént jelzett körülmény következtében úgy a cs. és kir. hadügyminiszter ur, valamint a m. kir. honvédelmi miniszter ur a kérdéses intézményeket és alakulatokat a közvetlen vásárlástól már eltiltották, felhívom a közönséget, hogy az esetleg megismétlődő konkrét esetet haladéktalanul hozzának hivatalom tudomására.

— **A vasúti szabadjegyek érvényének meghosszabbítása.** Serényi Béla gróf kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy az 1917. évre szóló éves szabadjegyek, továbbá az 1917. december hó 31-ig érvényes időleges szabadjegyek és az 1917. év tartamára kiállított kedvezményes áru bérletjegyek érvénye 1918. január hó 31-ig meghosszabbítsák. Ez a meghosszabbítás azonban nem terjed ki a díjszábászterü rendes bérletjegyekre, sem a díjszábászterü felárújegyek váltására jogosító arcképes évi igazolványokra, sem az 1915. évi január 1-ével kiállított új mintájú felárújegy váltására jogosító arcképes, sem pedig az 13. számú időleges igazolványra.

Az élő halottak karácsonya. (Ünnep az aradi közpórházban.)

A karácsonyi angyal csengőjének szavára nemcsak a cifra paloták ablakai nyílnak meg, kitérülnek azok az ajtók is, melyek mögött az élet bajaitól meglátogatott szerencsétlenek várják a sors jobbra fordulását, az egészséget, vagy a szenvedésektől való örök megváltást. Mert karácsony ez is, de az örömnél kétszeres itt az értéke, s meghatóbb a megnyilatkozása. A kórházak karácsonyi ünnepe a „krisztkindli“-nek igazi jótékony cselekedete s erre a jótékonyra sehol sincs annyira szükség, mint itt, a szenvedők házában, hol egész esztendőn át sir a panasz.

A megyei közpórház igazgatósága a kórház kápolnájában állította fel a karácsonyfát. A magas, csaknem a mennyezetig érő fát szerető gondnal díszítették fel az intézet orvosai és az ápolónők. Ők, akik a nap minden szakában érintkeznek ápoltaikkal, a legjobban tudták, hogy több száz betegnek mi a kívánsága. E kívánságok gondos mérlegelésével került aztán az ajándék tömege a fa alá.

Ma délután öt órakor kezdődött az ünnepség. Megcsendült a kápolna kis harangja s a szomorú ház minden szárnyából siettek e hangra a betegek a templom felé. Akit csak ágyához nem szögezett a kór, ment mind — sántán, bicogva, egymásra támaszkodva. Amint beléptek, s meglátták a száz gyertya fénytől csillogó csodát: gyerekes öröm ült ki arcukra, elfelejtették bajukat, könyv szökött a szemekbe s intés nélkül térdeltek le a kápolna kövére, s midőn Szabó Béla minorita pap beszélni kezdett hozzájuk, ajkukat megmozgatta a szívük könyörgése: — Szabadíts meg minket a gonosztól!

A prédikáció után egy beteg fiatalember — tanító növendék — köszönte meg a kórház igazgatóságának a karácsonyfát s aztán megkezdődött az ajándékok kiosztása. Kalácsot, süteményt kaptak a betegek, a nők meg diót és édességeket is, a gyermekek játéklóvat, babát, kis konyhát, apró fehérszőrű bárányokat: a kis Jézus ajándékait. A szegény kis beteg gyermekek túlaradt lélekkel siettek mutogatni kincseiket sorba a jelenlevőkhöz: Zimmermann Károly dr., Löwinger Miksa dr., Löwinger Miksáné, Löwinger Magda, Schmidt János dr., Borsos Béla dr., Fogel László kórházi gondnok voltak a tanui ennek az őszinte örömnél.

Hat órakor aztán elaludtak a kápolna gyertyáskái s a betegek a szobáikba tértek. De a karácsonyi ünnepségnél még nem volt vége. Most következett az — élőhalottak karácsonya.

A kórház udvarán bent mélyen, külön a nagy épülettől áll az elmebetegék háza. Az ablakokon erős vasrostélyok őrzik a legszánandóbb betegeket, akik számára alig jut vizsgálatás. Most karácsonykor ő hozzájuk is benéz a „krisztkindli“, díszes fát helyez a kórterem közepére. A kápolnából átsétálnak ide. Néhány lépés csak az út, a két épület között mégis egy egész világ fekszik: egy egész elveszett világ. A betegek, körülbelül harmincan, már ott vannak a fa körül. Megdöbbenő és meghaló látvány. Az egyik szerencsétlen ugrál és nevet, a másik tapsol, de a legtöbben közönyösen néznek maguk elé. Mintha nem is látnák a csillogó felékesített fát. A szemükből hiányzik az a tekintet, amely olyan elevenné, rokonszenvenessé teszi a „lélek tükör“-ét. Amint meglátják a vendégeket, néhányan üdvözlésünkre sietnek. Nyájasak és szeretetreméltók, mindnyájan egyszerre beszélnek, integetnek és mutogatnak... Egyszerre csak megszólal egy stentori hang:

— Mind ide, aki magyar! A ki magyar most térdeljen le. Mert én leszek most a pap, imádkozni fogok.

(A maga csakugyan le is térdel, de a többi

beteg nem követi a példáját. Aztán olvassátok kezd egy imakönyvből:

— Pásztorok, pászorok...

Alig mond néhány sort, elő áll a „Frici“. A legrégebb elmebeteg. Igaz nevét már szinte el is feledték, csak úgy nevezik: „a Frici“. Oda áll a térdepelő elímádkozó Nagy József mellé, ő is imádkozni akar. De csak a miatyánkot tudja. Hozzá fog egyszer-kétszer, nem igen megy, régen volt az, amikor ő azt utoljára elmondotta. A beteg agyvelőben fel-fel villan egy-egy sor emléke, azt elmondja, aztán megismétli. Nehezen ér a végére.

— Ezt Kálvin írta, magyarázza Nagy József volt vasuti altiszt, mi katolikusok rövidbe Miatyánkot mondunk. Tessék csak hallgatni...

Most osztják a karácsonyfa ajándékait. Minden beteg kap egy pipát. Nagyon örünek neki. Jobban, mint bárminek. Szájukba veszik s örömmel ujságozzák egymásnak: — szelel!

Aztán dohányt kérnek. A dohány a legnagyobb kincs előttük. Egyikük Kosek Lajos volt aradi cipészemester félre is húzza e sorok íróját, s nagy titokban suttogja:

— Tekintetes püspök ur! Tessék felírni engem is, hogy több dohányt kapjak. Aztán tessék lesröfolni a szeleket.

— A szelekről beszél ugy-e? kérdezi a főorvos.

— Igenis, főorvos ur, ma megint bántottak. A jegesszel oldalról támadt nekem, a pokolszél az arcomba csapott, aztán egymásba kaptak s átlukasztották a nyakamat. Itt a pokol g nyakamon, tessék megnézni, pedig választójogom van. Varrok én az istennek is eszimat...

Sokkal szomorubb kép a női elmebetegé. Ezek közül csak kettő beszél, a többi teljesen néma és apatikus, de ezt a kettőt aztán nem lehet a beszédben megállítani. Az egyik Buzás Károlyné énekel, szent szolozsmákat és kuplékat vegyesen. Csörgeti a kapott diókat s taktusra ringatja a derekát.

— Maga ugy-e színész? kérdezi e sorok írójától.

— Az, persze, színész.

— Én is mindig jártam a „kék golyó“ színházba. Jaj de szép volt. Mindig csokolóztak. Ha most elisején kimegyek (minden elisején ki akar menni a szerencsétlen) először is a Kék golyó-ba váltok jegyet, ott éneklék minden este: — Péter és Jucika, hej, haj, kutya baj... Színész ur, kezét csokolom, ugy-e ad nekem egy jegyet. Itt van egy forint, tessék...

Ezzel Buzás Károlyné kezembe nyom egy diót. Olyan boldog, mikor megigérem neki, hogy már délután elhozom a színház jegyet.

Az izmos ápolónő megakadályozza, hogy kezet csokoljon. Körül vezeti őket még egyszer a fa körül, aztán elviszi őket a szobájukba. Engedelmesen követik, szótlanul hagyják oda a termet, amelyben most már csak a férfiak maradtak. Kettő rágyújtott a pipára. Nézik a felszálló füstöt a karácsonyi gyertya fényénél s haitgatnak az öreg Koseket kivéve, ki már ágyba feküdt s diqeregre jaiगतja: — Viaskodik a jeges szél, fu, fu, jaj mi lesz velem, püspök ur srófolja le!

Mély szomorúsággal hagyjuk oda az élőhalottak házat, az egyik beteg még utánunk szalad, s félénken sugja:

— Tessék felírni engem is — a polgármester nekem nem küldött dohányt.

A MOZI.

* **A moziroda hírei. Karácsony az Urániában.** A színház karácsonyi műsora bizonyára ki fogja mindenki igényeit elégíteni. Ma, ünnep első napján egy kiváló Nordisk dráma, „A bűn árnyékában“ van műsoron, amely minden tekintetben elsőrangú gyártmány, és izgalmas részleteivel leköti a néző egész figyelmét. Jelesült Huszár Károly, a köznéven Puiinak nevezett kiváló művész első filmszereplése a Tryton, a mely egy tengeri szörny történetét mondja el. A budapesti Urániában heteken keresztül hangos kacaj kísérte ezt a képet, amelynek végki-fejlődése, mikor Tryton egy holdvilágos estén zsákmánnyal tér haza barlangjába, egyenesen szerzációt keltő jelenet. Női főszerepben Góth Annie, ismert magyar filmprimadonna.

Az Apolló karácsonyi műsorai. (Két új műsor.) Az Apolló-színház igazgatóságának elma-

Elvállal mindennemű szobafestő, szobakárpítózó, mázoló és cimfestő munkát, elsőrangú és modern kivitelben

CZEILER ISTVAN
ARAD, Weitzer János-utca 8. szám.

radhatalan kedves meglepetése a karácsonyi műsor. Az igazgatóság ugyanis nagy figyelmet fordít arra, hogy különösen kiváló és változatos műsorokkal nyújtsa igazi pompás, ünnepi szórakozást publikumának, amely egész évben sok szeretettel keresi fel e mozi-színházat. A sokott figyelemmel állította össze az Apolló idej karácsonyi műsorát is. Kedden, az ünnep első napján a „Fattyu” című szenzációs társadalmi dráma kerül vetítésre. Ez a kép a szezon leg-szebb filmalkotásai közé tartozik. Csupa szín, hangulat és drámai mélység. A szerepeket a legjobb moziszínésznők és művészek játsszák. — Szerdán, az ünnep másodnapján a mozipublikum két kedvence lép föl az Apollóban. Mia May és Max Linder játszanak az „Aranyháló” című idegfelesztően érdekes detektívdrámában. Mindkét napon a slágereken kívül változatosan összeállított mellékképeket is bemutat az Apolló színház.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. B. Arad. Elismert soraiért köszönet megy a szerkesztőség minden tagjától. Sajnos, még ezuttal sem adhatunk olyan karácsonyi számot, mint szeretnénk, s amilyent a közönség megszokott lapunktól. No de majd csak vége lesz egyszer a háborúnak és ezzel a szigorú korlátozásnak is, melyet a papírközpont diktál reánk. Válgják valóra óhaja, hogy ez legyen a világ számára az utolsó véres karácsony.

Vidéki tudósítóinkat figyelmeztetjük, hogy amennyiben telefon, vagy távirat nem állna rendelkezésükre, úgy tudósításaikat ajánlott levélben küldjék. Elvül pedig azt tartsák szem előtt, hogy kétszer tudósít, aki gyorsan tudósít.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi december 25-én, kedden
Délután három és fél órákor mérsékelt helyárral
Névtelen asszony.

Este fél 8 órákor rendez helyárral, bérlétszűnetben:
Csárdáskirályné.

December 26-án, szerdán:
Délután három és fél órákor mérsékelt helyárral:

A szerető.
Este fél 8 órákor rendez helyárral, bérlétszűnetben:
Sztambul rózsája.

A szerkesztésért felel:
STAUBER JÓZSEF.

UJ KÖNYVEK.

* **Drascho-Lázár Alfréd,** a kitűnő író, kinék „Tűzpróba” című regénye a múlt évben olyan szenzációs sikert aratott, mint halljuk, új regényen dolgozik, mely forrásunk szerint, a „Tűzpróba” folytatása lesz s valószínűleg „Tűzkereszt” címmel kerül majd az olvasóközönség elé. Az érdekes irodalmi eseményre már most felhívjuk olvasóink figyelmét.

* **Elesett megsebesült és kitüntetett hősök.** A már 15 éve tennálló „A Hadsereg” című képes katonai folyóirat szerkesztője fölkerített bennünket, tudassuk t olvasóinkkal, hogy az elesett, kitüntetett vagy megsebesült tisztek zászlósok, tisztjelöltek és egyéves önkéntesek arcképét és életrajzát díjtalanul közli ha az arcképet és az életrajzi adatokat a család (vagy rokon) „A Hadsereg” szerkesztőjének Arad Ferdinánd u. 8. beküldi.

* **Gépészek Szaklapja** ezímen rendez heti mellékletet ad ki a Molnárak Lapja (Budapest V. Csáky-u 12) amely a gyakorlati szakemberek részére valóságos tömegét adja a tapasztalatoknak és utmutatásoknak. Mutatványszám ingyen kérhető.

* **A Pénzvilág.** Fodor Oszkár kiváló hetilapja gazdag, 70 oldal terjedelmű karácsonyi számmal lepte meg olvasóit, amelyben a háboru után elkövetkező gazdaságpolitika kérdéseiről irtak érdekes cikkeket. A rovatokat gazdag és tanulságos szemlék, közlemények, riportok egészítik ki. A lap januártól kezdve mellékletet ad Sorsolási Lapok címmel, amelynek előfizetési ára A „Pénzvilág”-gal együtt egész évre 36K. Megrendelhető Budapest, V., Vécsey-utca 5.

CSAK
RÁDIUM
SÓSBÓ SZESZT
használjunk test és egészség-
ápolásra.

Nagy üveg ára ...	12.—
Közép üveg ára ...	6.30
Kis üveg ára ...	2.20

Gyártja:
A Dunán'uli Gazdas. Szeszgyárosok
Szeszfinomító Resvénytársasága
Nagykanizsán. 4981
Képviseli: **Erényi Tivadar,** Arad,
Deák Ferenc-utca 39. Telefon 11-48. sz.

MEGHIVAS

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
rendkívüli közgyűlésére,

mely 1917. évi december hó 31-én délután 5 órákor a bank üléstermében (Budapest, V., Fürdő u. ca. 2.) fog meg aratni.
Napirend: 1. Az igazgatóság indítványa az alapítónak felismerése iránt 100 000 000 koronára 20 000 új részvény kibocsátása által. 2. Az alapszabályok 5. és 60. §-ának a tőke emeléssel kapcsolatos módosítása.

Az alapszabályok 18. 19., 20. és 21. §-ai értelmében mindazon részvényesek, kik részvényeiket 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt és ezen meghívásban megjelölt helyek egyik n letelek, jogosítva vannak a közgyűlésen résztvenni. Azonban szavazásra csak azok részvényesek jogosítanak fel, melyek a közgyűlést megelőzőleg három hónapon át a bank könyvelője a listájára nevére vannak írva.

Minden részvényes meghatalmazott által is képviselhető, kivéve, kiknek azonban szintén szavazokpes részvényesnek kell lenniük. A részvények tehát elnyekkel együtt az alapszabályok 18. §-a értelmében 1917. évi december 28-ig az alant felsorolt helyek egyikén rendelkezni.

- Budapest:** a bank értékpapírpenztáránál V., Fürdő u. ca. 2.
Budai fiókjánál II. Fő-utca 4.
Széchenyi fiókjánál II., Széchenyi tér 7.
Margit-köruti fiókjánál II., Margit-körút 4.
Obudai fiókjánál III., Flórány-ter 3.
Belvárosi fiókjánál IV., Károlykirály-ut 2.
Lipótvárosi fiókjánál V., Vilmos császár-ut 74.
Szabadság-ter fiókjánál V., Szabadság-ter 16.
Terézvárosi fiókjánál VI., Andrássy-ut 21.
Erzsébetvárosi fiókjánál VII., Rakóczi-ut 84.
Erzsébet köruti fiókjánál VII., Erzsébet körút 20.
Rakóczi-ut fiókjánál VII., Rakóczi-ut 32.
Lövöldeteri fiókjánál VII., Lövöldeter 7.
Józsefvárosi fiókjánál VIII., József-körút 58.
Baross-utcai fiókjánál VIII., Baross-utca 112.
Ferencvárosi fiókjánál IX., Ferdinánd báró király-ut 5.
Ferenc-köruti fiókjánál IX., Ferenc-körút 9.
Kőbányai fiókjánál X., Liget-ter 2.

- Aradon:** a bank fiókjánál
Brassóban: a bank fiókjánál
Eszéken: a bank fiókjánál
Fiumében: a bank fiókjánál
Nagykanizsán: a bank fiókjánál
Nagyszombaton: a bank fiókjánál
Nagyváradon: a bank fiókjánál
Sopronban: a bank fiókjánál
Ujpesten: a bank fiókjánál
Ujvidéken: a bank fiókjánál
Belgrádban: a bank kirendeltségénél
Debrecenben: az Allódi Takarékpénztár Debrecenben kirendeltségénél.

- Kassán:** a Kassai Jelzálogbank Rt.-nél.
Kolozsvárott: az Erdélyi bank és takarékpénztár Rt.-nél
Lugoson: a Kereskedelmi bank Rt.-nél
Marosvásárhelyen: a Marosvásárhelyi bank és takarékpénztár Rt.-nél.

- Miskolcon:** a Borsod miskolci hitelbanknál
Pozsonyban: a Pozsonyi alacsony takarékpénztárnál
Szarajevóban: a Szab. bosnyák-hercegovinai agrár és kereskedelmi banknál.
Szegeden: a May R. Miksa págnél.
Temesvárott: a Délmagyarországi kereskedelmi és gazdasági bank Rt.-nél.

- Wienben:** a K. k. Priv. Allg. Oesterreichische Boden-Credit Anstaltnál.
a K. k. Priv. Oesterreichische Länderbanknál.
a Wiener Bankverein-nél.

Budapest, 1917. december haván. Az igazgatóság.
(Utannyomás nem díjaztauk.)

Faeladási hirdetmény.

Honeztó község határában „Pojen” nevű circa 186 kat. hold erdőterületrészen részben már kitermelt és részben még lábón álló következő faanyagokat betegségem miatt eladásra hirdetem:

I. A honfői vasúti állomáson felrakva körülbelül a következő faanyagok fekszenek: 3 waggon különféle vasúti talpfa, 8 waggon iparvasúti talpfa, 8 waggon köris-, szil- és tölgyrönk szerszámfa, 30 bükk, gyertyán és cser hasábtüzifa.

II. A fent megnevezett erdőben kitermelve lecsusztatáshoz előkészítve fekszik körülbelül: 50 waggon különféle nagyobbbrészt tölgyrönk, 280 waggon bükk, gyertyán és cser vegyes tüzifa, 200 szekér hulladék galyfa.

III. Az erdőben lábón áll körülbelül: 100 waggon vegyes, nagyobbbrészt tölgyrönk, 300 waggon bükk, gyertyán és cser tüzifa, 300 szekér hulladék galyfa.

A fent felsorolt faanyagokat és faállományt **1918. évi január hó 10-ikén d. u. 2 órákor lakásomon Aradon, József főherceg-ut 10. sz. I. emelet nyilvános árverésen a leg-többet ígérőnek eladom.**

Venni szándékozők az eladásra hirdetett anyagot a helyszínen bármikor megtekinthetik, e végből Gombos István erdőkezelőmnél Honeztón jelentkezhetnek. Csak megtekintve vett árut adok el s ezért az eladásra hirdetett áru minőségéért és mennyiségéért szavatosságot nem

vállalok. A vasúti állomástól az erdőbe 3 és fél kilométernyire lóval vontató iparvasut vezet, amely iparvasut mentén fekszik a faállomány.

A letarolási idő 1918. július 20-ig terjed. A kitermelt fa legnagyobb részt egy éves vágású és már szállítható.

Az iparvasut, 8 jőkarban lévő iparvasuti kocsi s az iparvasuthoz való szerszámok, a vevőknek ingyenes használatra leltár mellett 1918. július 20-ig átengedtetnek.

Az állomáson 1500 négyzetméternyi bérelt rakterület fabódéval a vevő által továbbra is az Acsovtól bérebevehető. Az írásbeli zárt ajánlatok 1918. január 10-ikén délután 2 óráig nyújtandók nálam be, fenntartom a jogot, hogy az árverést szóbelileg folytassam és esetleg egy ajánlatot sem fogadjak el.

Kikiáltási ár 500,000 K. Az árverést lakásomon Dr. Krausz Gyula aradi ügyvéd foganatosítja, kinek kezéhez az árverés megkezdése előtt 25000 K. bántépénz letendő. Az árverési vevő tartozik a bántépénzt 50000 K-ra kiegészíteni és az adásvételi szerződést 8 napon belül aláírni, amikor a hátralékos vételár készpénzben kifizetendő. 22 waggon rönk waggononként átlag 900 K-ért és 50 waggon tüzifa waggononként átlag 850 K-ért már el van adva, az árverési vevő ezen fanyenyiségeket a vevőkkel kikötött árákért leszállítani tartozik.

Az adásvételi szerződés költsége és a jogügyleti illeték vevőt terheli. Arad, 1917. december hó 24.

Czucker Ferenc, fatermelő
Arad, József főherceg-ut 10.

Közvetlen behozatal, Legfinomabb
fűszer- és csemegeárak. Legolesőbb
árak. Legfigyelmesebb kiszolgálás.

Fejér Gyula

József főherceg 0 os. és kir. főherceg udvari szállítója. Fűszer- és
csemegekereskedőnél.

ARADON, Weitzer János-utca 1, szám.

Helyi és vidéki telefonszám 71.

8636

Lázár Gyula

fűszer- és csemegekereskedése
Arad, Andrassy-tér 18. sz.
(Lőcs-ház) Telefon szám 344.

Ajánja dusan felszerelt raktárát, ahol a legelső forrásokból
beszerzett fűszer-gyarmatárak, a legfinomabb külföldi teák,
rumok, mindennemű ásványvizek, bel- és külföldi borok, fran-
cia és magyar pezsgők kaphatók. 8637

Vidéki megrendelések pontosan eszközölkötenek.

A világitási rendelet

határozatait a fényhatás
csökkenése nélkül csakis

TUNGSRAM-

félwattos lámpákka'
lehet betartani. 7157

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsramlámpákat.

Ciromag

olasz magról termelt jó csira-
képességű tiszta ciromagot el-
adunk csakis termelőknél, legfel-
jebb 100 kilogramos mennyiségben
mázsáknál K. 350.— árban ab
Kaszaperpuszta alsó megálló, vevő
zsákjaiban. 8648

Ingatlanforgalmi és Parcellázó-
bank Részvénytársaság ARAD.
Petőfi-utca 1. Telefon 861.

Felhívás

Az Aradi Kereskedők Takarékos és
Hitelszövetkezete XV. évtársulatát most
nyitja meg.

Az Aradi Kereskedők Takarékos és Hi-
telszövetkezet célja:

a) a takarékoság felelőssége. A szövetkezet tagjai egy törzsbetét
után öt éven át hetenként 50 fillérrel fizetnek be. Az ötödik év végén a
tag befizetéseknek összegét az azokra eső nyereségrészesedéssel kapja
visza. (A legutóbb felszámolt évtársulat tagjainak egy-egy törzsbetét
után 148 K. 50 fillért fizetett ki a szövetkezet.)

Mindenki tetszés szerinti számban jegyzet törzsbetétet s ez
esetben annyiszor 50 fillért fizet, a hány törzsbetétet jegyzett.

b) Tagjai részére előnyös kölcsönök nyújtása.

A szövetkezet tagjainak a következő módon nyújt kölcsönöket,
1. előleg-kölcsönöket a teljesített befizetések 9/10 része erejéig
2. kezességi-kölcsönöket kellő jótállás mellett, váltó, vagy kötelezvény
ellenében; (a kezességek nem kell a szövetkezet tagjának lenni)
3. jelzálog- és zálog-kölcsönöket ingatlanokra való bekebelezés, vagy
értékpapírok jekötése mellett.

Az Aradi Kereskedők Takarékos és Hitelszövetkezete tagjai között
mindenki, bármilyen foglalkozású vagy állású egyén (még
kiskorú is) beléphet. A belépés már most történhetik, még pedig
vagy az által, hogy a belépni kívánó a szövetkezet hivatalában (Sza-
badtság-tér 7., l. em.) megjelenik s ezt bejelenti, vagy pedig úgy,
hogy ezt levél útján tudatja.

A belépés alkalmával a beíratási-díj (egy-egy törzsbetét után
egyszer s mindenkorra 50 fillér) s a betétkönyvekre ára (20 fillér)
fizetendő le. A heti befizetéseket a most alakuló XV. évtársulat tagjai
1918. január 1-től kezdik meg.

A szövetkezetnek vidékiek is lehetnek tagjai, a kik a befize-
téseiket a szövetkezet postatakarékosintári befizetési-lapjain, min-
den postaköltség nélkül teljesítik, s mintegy a köcsön-törlesztéseket.

Minden egyéb felvilágosítást személyes megkeresésre vagy levél-
beli kérdészködéésre készséggel ad meg az 8600

Aradi Kereskedők Takarékos- és Hitelszövetkezete
ARAD, Szabadság-tér 7. sz. l. em.

Kereskedők

és viszonteladók figyelmébe!

Karácsonyi és ujévi
képeslapok

nagybani és kicsinybani eladása legol-
csóbb ár mellett.

MANDL I.

papirkereskedésében, Arad, Eötvös-
utca 12. 8229

Matteine-féle

patkány- és egérintás

uj eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok
patkány- és egérintő-szereket. A XX. század legmegbiz-
hatóbb patkány- és egérintő-szere,
csak patkányt és egeret öl meg,
emberre vagy állatra nem vesze-
delmes, tehát mindenütt elhelyez-
hető.

A patkány- és egérintő-szere
árak:

1 kis adag 2-300 patkány ki-
irtására 12 K.

1 nagy adag 3-600 patkány ki-
irtására 20 K.

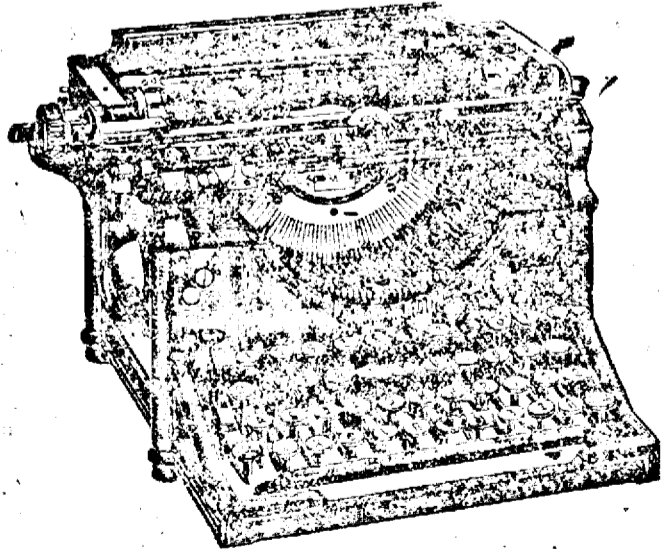
„Matteine“

vegyészeti laboratórium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám.

Dr. Ispravnik-ház.

Telefon 10-45. 501

BODNÁR JÓZSEF

írógép vállalata

Arad, Weitzer J u. 11. sz. (Főpostával szemben.)

A legjobb gyártmányú új és használt író-
gépek látható irásban, raktáron. Villamos
erőre berendezett

szakszerűjavítóműhely

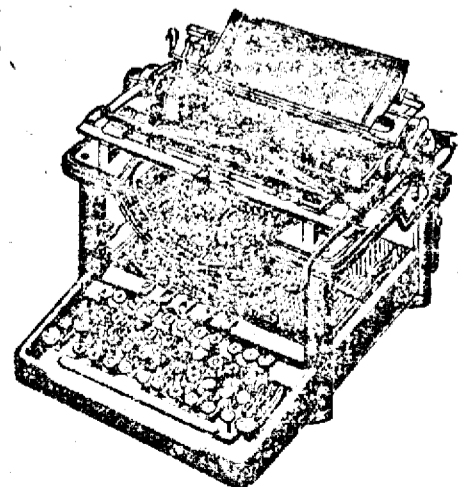
Mindennemű írásmunkák és sokszorosítá-
sok vállalása. Írógépek évi jökár-

bantartása. Gép- és gyorsírás tanfolyam. Német fordítások esz-
közése. Amerikai iroda butorok.

Üzem kellékek: az összes rendszerű írógépekhez szalagok egyenként és tuca-
tonként, festékpárnák, szénpapírok eredeti dobozokban, s en-
cyl papírok, festék, schapirograph tekercsek minden sokszorosító géphez, számoló és dictafon
gépekhez. Irodai felszerelések

8635

Telefon 1141.

Ház és föld Amortisációs kölcsönt

adás-vételét közvetítik.
Kérek eladási megbizáso-
kat, ajánlok megvételre
magán- és bérházakat.

földre, házra, olcsó feltételekkel
10—50 évi törlesztésre ajánlok:
**Nagyszombati Földhi-
telintézet képviselője.**

Szücs F. Vilmos,
Arad, Karolina-utca 10. szám.

Kovács Soma és Társa Arad

Készleten:

Gépolaj,

Motorolaj,

Hengerolaj,

Gépkenőcs,

Kocsikenőcs.

Gépfelszerelések, műszaki áruk, szerszámok, Da-
rálók, Szecskavágók, Répavágók, Motorfűrészak.

Elrontott gyomor

könnyen helyrehozható a

„GASTOL“

emésztő porral.

1 dob. ára 3 korona

Fagydagánatok

elmulasztására

fagyviszke csőg

biztos megszünteté-
sére legjobb szer a „Frigin“

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Aszthmásoknál

rendkívüli jó hatás és megköny-
nyebbülés érhető el az

„ASTMIN“

cigarettaival.

1 doboznak az ára 24 drb-
bal 2 korona 50 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsike-
resebben és teljesen
csak a

„Phenolsav“

val eszközölhető. A butorokat
nem rontja, a petéit is kiirtja.
Egy üveg 1.—korona.

Hajós Árpád gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Aradi Központi Takarékpénztár**Részvénytársaság**

Andrassy-tér 17. szám. :: (Reinhart-ház.)

==== Részvénytőke ====

1.000.000 korona

Betétek kamatoztatása betéti könyvecskék
ellenében valamilyen folyó számlában (cheque-
számlában)

legelőnyösebb kamatláb

==== mellett. ====

Leszámitolása bel- és külföldi váltóknak, elő-
legek értékekre kuláns feltételek mellett.

Kifizetések, átutalások

és cheque-ek a bel- és külföld összes he-
lyeire, ugyiszintén a bank szakmába vágó
összes üzleti ügyek elintézése

Hivatalos órák d. e. 9—12 óráig.

8651

Gazdasági lópokróccok, ágytakaró pokróccok, beszegett fi-
nom pokróccok, ponyvák, kárpitos kellékek, gabonaszá-
kok, szalmazsák, saját készítményű tiszta fonott lószőr.
Mindennemű kötélárúk, zsinegek, zsinórok, hevederek
és kender-tömiők **legjutányosabban kaphatók**

az Erdélyi és Bácska iparáruraktár

Reich B. Károly Fia és Társa

cégnél Arad, Andrassy-tér 16. (Verhos-ház).

Városi és megyei telefon 649. szám.

Naponta friss felvágottak, virsli,
libatepertő, libamáj, füstölt hus,

sajt, vaj, liptai-turó

olmützi pogácsasajt és csemoge sajtok, füstölt lazac,
ostsee hering, roll-hering, pácolt hering, szardella,
szardinia és norvég sós hering.

Cacaó, csokoládé, csokoládépor, szalon cukor-
kák, függe kávékrém és minden egyéb cukorka-áru.

Fűszerárúk, ásványvizek, illatos császár keve-
rek kimérve és dobozokban.

Dr. Oetker sütőpor, vanília, cukor, puding
porok, vanília rudban, safrány, citromsó, borkő,
mindennemű csillogó, karácsonyfa díszek.

Valódi Maggi husleves kocka Maggi leves-
izesítő üvegekben és kimérve.

A III. kerületi lakosok jegyek ellenében lisz-
tet, cukrot, petroléumot kaphatnak. 8253

Citromiz főraktár

Deák Ferenc-utca 29. sz.

Telefon 989.

**1 kocsirakomány s a l a k
1 koronáért kapható**

a

Magyar Szalmaanyag-gyárban

(Papirgyár) Arad.

5484

Legfinomabb minőségű valódi ménes-gyóroki vörös és fehér, muszka-magyarádi asztali és csemegeborokat, valamint ménesi cognacot ajánlj nagy választékban

Domány József Arad

csász. és kir. őfelsége a szász király és őfelsége Károly habsburg hercegnek udvari szállítója, szőlőbirtokos, bornagykereskedő.

Alapított 1801-ben

8658

Aradi Ipar- és Népbank

pénzváltó üzlete

Aradon, báró Bohus-palota.

Saját tőke 14 millió korona.

Elad és vesz: értékpapírokat, sorsjegyeket, ércpénzeket stb. Betéteket elfogad: takarékbetéti könyvecskére és folyó (cheque) számlára. Előleget nyújt: értékpapírokra. Kiállít utalványokat és hitelleveleket az összes külföldi piacokra. Igérvényeket kiállít minden huzásra. A magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusító helye.

Az általunk eladott 12698 számú osztálysorsjegy 600.000 koronával lett kisorsolva. 8659

Alapított 1869. :: Telefon-szám 100.

**Ingyenes Tea kostoló
a citromiz főraktárban.**

Kórházak, fogolytáborok munkás telepek és élelmiszer ügyelmébe!

Vételkötelezettség nélkül bárki megkóstolhatja az általam forgalomba hozott kitűnő zamatu rumos tea pótlót. A tea pótló igazi rum és tea zamatjánál fogva teljesen pótoja a drága rumot és teát. Két kávées karál pótlót bele öntünk a már az asztalra felszolgált tiszta forró vízbe s így egy kellemes ízű rumos teát kapunk. 1 kgr. megfelel 200 adag kitűnő ízű teának, ára 85.— korona. Legkisebb mennyiségben is kiszolgáltathatunk. Rumos tea pótló 25 literes demyokban 1 kv. 80 kor., 10 literes fonott üvegben 82 korona. Kapható a Herakovits-féle citromiz főraktárban.

Deák F. utca 29. Telefon 989.

Visszateladónak engedély. Bűrmérték feladójának csempészés díjmentesen.

8258

Grünwald és Moskovitz

**rövidáru és
cukorka
nagykereskedők**

Aradon, József főherceg ut 1. sz.

A városházzal szemben.

8634

Harisnya klinika

Arad, Ferdinánd-utca 8.
Rongyos harisnya
nincs többé!

Rossz és levágtatlan fejd másfél pár női harisnyából készítünk egy pár kifogástalan, jó harisnyát. Két pár rossz férfi harisnyából egy pár jó harisnyát.

Ára páronként Korona 150.
A harisnyák helyben 5 nap alatt készíttetnek. 8667

„HUNGÁRIA” RUM,

Likör, további min-
denemű Pálinka
eszenéik és kompozíciók a legjobbak.
Ajánlja helyt Arad:

Szemző Ármin

áruügynökség és bizományi raktára
Aradon.
Interurbán telefon 582 szám.

Kifutófiu

jó fizetéssel
felvétetik.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó

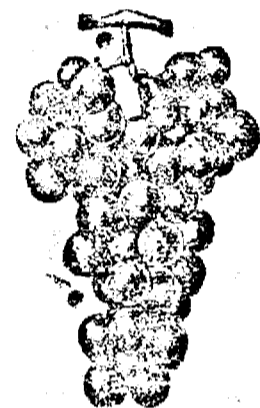
több tiszta butorozott
szoba

villanyvilágítással és tűrszoba
használati katonaisztek részére.
Cím a kiadóban. 8672

Tisztelettel értesitem Aradváros és
Aradmegye n. é. közönségét
hogy a Deák Ferenc-utca 29.
szám alatt a volt Osizmadia-féle

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett)
megnyitottam. Kitűnő
konyva. Abonensek elfogad-
tatnak. Tisztán kezelt italok.
Nagyraecsuült pártfogásért esedezik
Lőfkovits Rózsika.

Szőlő- oltványokat

amerikai síma és
gyökéres vessző-
ket különféle fa-
jokban fajtisza-
sáért jótallva,
szőlőt legdusabb
választékokat a
már évek óta
elsőnek és leg-
megbízhatóbb-
nak ismert:

Kisküküllőmenti első szőlőoltvány telep.
Tulajdonos: 6445
CASPARI FRIGYES,
Medgyes (Nagyküküllő megye.)
Tessék képez árjegyzéket kérni!

Alapított 1840.

Alapított 1840.

ARADI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR

Aradon, Atzél Péter-u. 1. sz. (Saját házában.)

ÜZLETKÖRE:

Leszámitol legjótányosabban bel- és külföldi
váltókat és kisorsolt értékpapírokat.
Előlegeket nyújt értékpapírokra és arakra.

Jelzálog-kölcsönöket

engedélyez ház- és földbirtokra, ugyszintén
községeknek kézzpénzben vagy hosszabb
időre záloglevelekben.

Megbízásokat elfogad értékpapírok vétel-
ére vagy eladására, úgy a budapesti és bécsi,
valamint bármely külföldi tőzsdén.

Elvállal megbízásokat bel- és külföldi
váltók, szelvények és kisorsolt értékpapírok
értékének beszedésére.

Letét és megőrzés végett átvesz érték-
papírokat, okmányokat és más értékeket.

Pénzbetéteket

átvesz takarékpénztári könyvecskékre és folyó
számlára, mely utóbbiak felett chequekkel
rendelkezhetni.

Az Aradi Első Takarékpénztár Igazgatósága.

WEISZ MÓR ÉS FIAI ARAD

ecetszesz-, likör-, rum- és cukorárny-gyárosok,
szilva- és törkölypálinka-főzde, gyümölcs-pálinka
finomító és szosz szabad magánraktár tulaj-
donosok.

WEISZ-féle növénykeserű
Likör-párlat.

„SAJÁT COGNACPARLAT.”
Remete keserű likőrujdonság

FOG. MOHR JEANNETTA vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécs-
ben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n.
é. közönséget, hogy helyben: Luther Márton-utca 1. sz. 8. II-ik em.
egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet**
nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem bete-
geimet, foghuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás után.) Aranyhidas, arany-
keronák, mindenemű kaucuk fogazatok, szápadlás nélküli és légkamrával.
Arany, ezüst, ambrán, porcellán és cement fűmesek (plombák), mersékeit díj-
szabás meliott készíttetnek. Becses partfogását kérve tisztelettel **MOHR
Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. a. 8-12-ig, d. u. 2-7-ig.
Vidékiek 24 órában belül kiküldöttetek. 491

Gazdasági felszerelés

ugymint: igás lovak, hasas kancák,
esikók, igás kocsik, hámok, eséplő-
gép garnitúra, dohánytermeléshez
szükséges eszközök. (zsineg, kukák
stb.) hordók, szeeskavágó, daráló,
stb. stb. fognak

önkéntes árverésen

eladatni

1917. december 30 án délelőtt 9 órakor

néhai Justh Gyula hagyatékához
tartozó tornyai (Csanádm.) birtokon

Előzetes értesítés esetén érdeklődőket
Battonya állomáson az árverés reggelén
kocsi várja.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.

Minden sor hirdetői ára 20 fillér. Vastagabb betűkkel 40 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 10 sorig 2 koronára.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közzétehető, megváltoztassa.

Házasság.

Övegy

uriaszony férjhez menni 50 év körüli jobb módú úri emberhez. „Jó feleség” jellegre. 8647

Levelezés.

Idősebb

vidéki urlembert, független nőt, megértő léleknek keresi ismeretséget, kit nemcsak támogatna. Levelet „Jeltemennek” a kiadóhivatalba kér. 8655

Alkalmazást keres.

Hásvetési munkák

ajánlkozók övegy urinó, megbízható jó gazdasszony, kevés díjazásért magános urhoz, ahol nyugodt otthont találna. „Ninetyen senkim” jellegre. 8648

Magyar-német

fordítást vállal intelligens urinó. Cím a kiadóhivatalban. 8607

38 éves,

hadmentes kereskedő alkalmazott, jó írással állást keres. Koraj Imre, Abrudbánya. 8616

Kendő iródtársaság

vidékre állást keres. Cím a kiadóhivatalban 8677

Alkalmazást nyer.

Plebánitára,

marócsa urhoz, szennelre kerestetik középkorú nő, ki minden dolgot elvállal. Cím a kiadóhivatalban. 8651

Keresők

Intal vegyeskereskedő segédet jó fizetéssel, azonnali belépésre. Ugar, Mogyoró, u. p. Bokszeg 8658

Egy intelligens

kvárólas német ajka kisasszony 2 gyermek melé kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 8668

Házmesterpárt keresünk

kih egyben iródszolgálat és tanítónői teendőket ellátják lakás fűtés és megfűtés fizetéssel. Cím Haza! Fatermál R. T. 8680

Konyhakertész

Jelhetőleg bolzár és egy vincellér, aki nagyobb szőlőt önállóan vezetni tud, lehetőleg azonnali vagy január 1-éi belépésre kerestetik. Orságy Lajos, Arad, Deák Ferenc-utca 29. 8682

Szomszédasszonyoknak

felvétetik két fű, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Vétel és eladás.

Egy rézkagartúra

eladó, Deák Ferenc-utca 36. házmester-nél. Ugyanott egy férfi téllkabát. 8673

Könyv és zenemű

újdonságok érési választékban kaphatók Deák István könyvkereskedésében, Forray-utca. Telefon 902. 7411

Akárú más

50 kgr egyben eladó Ka-2-utca 5. sz. 8656

Eladás

Igen isleles kivitelben készülnek Deák István könyvkereskedésében Forray-utca. Telefon 902. 7411

Eladó

egy csinos Steier-kocsi fékkel. Hajó-utca 1. s. énaraktár. 8670

Motorfordás

új és használt készleten. Kovács Soma és Társa Arad. 8640

Törlés kapható

Holländer Iq. és Fia vasút melletti fatel-lep-n a viaducton túl Ferenc Ferdinánd-ut 7-8. sz. a. 8683

Cimbalmet vagy

pianinót, vagy rövid zongorát, vagy harmo-niumot megvételre keresek. Ajánlatot-lehetőleg az ár megjelölésével „Zene-kedvelőnek” a kiadóhivatalba kérek. 8684

Felnyúlók,

esztét angora, bécsi kék, Sipos Antalnál, Arad, Szent László-u. 1. 8681

Portlandcement

most készleten. Kovács Soma és Társa Arad. 8682

Kerékpár

létező béke minőségben kapható Ko-vács Soma Társa cégnél Arad. 8640

Eladó

két mokány ló, mészárszékek is, két lóra való szerszám, három wazgon érett trágya, könnyű féderes fűl hűtő-kocsi, Popovits Vassillán Maroshorva. 8645

Egy nagyon szép vadmacska szőrmével bélelt női bunda — vagy egy-dől a szőrme — eladó. Megtekinthető szivecségből Zimmerman Ignác ur Szabadság-ter 21. sz. üzletében. 8649

Bürokrata adásvétele.

Ebédő, háló- és nappali szobahaterendezés. Fa- és vashútorok kaphatók Garai Károly bútorüzletében Arad, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 2791

Új férfi téllkabát

eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8619

Baromlivás

elleni szer „Tikin” kapható egyedül Vajdite-gyógykórházban, Ferenc-ter. Kis úveg 1-90 kor., nagy úveg 3-50 kor. 2847

Nyers herkevet

minden mennyiségben vess Irom Arnold Berecsényi Miklós-utca 39. szám, telefon 194. szám. 8281

Magyamagot

makró érés, valamint petrezselyem és egyéb magvakat, ugyszintén édes no-mee terméskészítést, melyek csira-képeségéért, fajlisztaságáért felelőse-gét vállalunk, legelőször napi áron s-ál-lítunk. Termék maximumális áron adunk el. Aranyforgalmi Köszvényi-társaság, Hukó. 8621

Zongora

keresztúros rövid, keveset használt, eladó. Kapa-utca 2/3. 8390

Kezdekönyvek,

ifjúsági iratok, társasjátékok és az ösz-szes karácsonyi zsebkönyvek, igen jutá-nyos áron kapható Knieser I. és Társa Arad, Dobó-utca 1. Telefon 791. 8378

Dívt hárszövek

dupla méles, 88 korona, stóvet maradó-kok, nagyon jutányos áron kapható M. rosparti ruház, Forray-utca. 8536

Használt ólom

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadó-hivatalban. 7892

Ingatlan.

A belvárosban

egy igen szép háromszobás ma-gánház, adómentes, modern, min-dent kényelmű, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 8671

Deák-utca 4/b számú

jól jövedelmező bérház eladó. 8678

Eladó

Varjassy Lajos-utca 128. számú ház nagy telekkel, kerttel. 8669

Eladó ház

felújított, két modern lakással parkiro-gó-utó udvarral és kerttel könnyű feltételek melletti szabad kézből eladó Lipót-utca 23. Értekezni meyanott. 8668

Két szép

emeletes új bérház, jutányosan eladó a belvárosban. Bővebbet a kiadóhivatalban. 8650

Eladó

magánház 2 szobás lakással. Vesselőny-utca 24. 8652

Pargy Lajos-utca 123.

nagy kerttel és 8 Hátár 8 sz. adómen-tes házat eladók. 8654

Belvárosban

kisebb magánház megvételre kerestetik. Megtekinthető Sáriot Domokos-utca 16. körzetnek. 8660

Eladó szerek háztelkek

az Alsó Marospartsoron Dr. Angal fő-jegyző ur háza mellett, csatornázás, víz-vezeték, villany és léghűtés menien. Bő-vebbet Fehér Zsigmondnál, Szabadság-ter 10. Vagy telefon 215. 8576

Ópáteson

3 hold szülő kis kőház, eladó Bőveb-bet Berta Testvérek uraknál Aradon 8622

Lakást keres.

Két ágyval

ellátott csinosan bútorozott szoba keres-tetik. Lehetőleg közel a főtérhez. Cím a kiadóhivatalban. 8644

Kiadó lakás.

Azonnali kiadó

két egymáshoz nyíló külön bejárattal búto-rozott utcai szoba. Cím a kiadóhiva-talban. 8665

Különte.

Szűrt

öntését a leprecisebb kivitelben elvállal-om. Megrendelésre a beérkezés sorrend-jében. Cím a kiadóhivatalban. 8675

Egy ügyes úri kifizetésnek

jó fizetéssel, nyomdánkban felvétetik.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvétetek a Messenger-boy iródszolgálat, Deák Ferenc-utca, Barna Béla hirdetői és hirdetőirodájában Zeinyi-utca és a Kossuth-utcai papírüzlet-ben.

Oktatás.

Egyetemi hallgató

előkelő családból gimnáziumot vagy pol-garit végző ifjak melé házi-tanítónak ajánlkozók. Cím a kiadóhivatalban. 8476

Üzletek.

Eladó

egy jóforgalmu szatóságüzlet, amit egy ma-gános nő is vezet. Cím a kiadóhiva-talban. 8682

Jóforgalmu élelmiszerüzlet

nagy bevételű, más vállalat miatt azon-nal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8666

Aradon

egy jóforgalmu szatóságüzlet, trafik, kor-látott itáimeréssel, adómentes házzal, konyha kerttel és 120 család állandó ve-vővel, más elfoglaltság miatt, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8149

Gyógyászat.

Ruh és viszketegség

elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-terei Vajdite-gyógykórházban. Kis légegy 2 korona, nagy légegy 8 korona 50 fillér. 8171

Központi arany beváltó és ékszerész

(Örvénylőleg bejegyzett cég)

Arad, József főherceg-ut 12.

Bevált aranyat

a legmagasabb napi áron. Alkalmi ék-szerek olcsón beszerezhetők.

Karácsonyi és ujévi

ajándékok bevásárlási forrása.

Központi arany beváltó és ékszerész

(Örvénylőleg bejegyzett cég) 7855

ARAD, József főherceg-ut 12.

sz. Lutheránus templom mellett

Szőrmekabátok,
Utazóbundák,
Chauffeurbundák,
Lábzsákok,
Szőrmegallérok,
Hálóköntősek,
Reggelkabátok.

Neumann M.
ruhatelepén ARAD.

Karácsonyi
ajándék tárgyakat.

Karácsonyfa díszeket,
Cukorkát, csokoládét.
140-es árut. 8863

Nagyban és kicsinyben
beszerezhet

Gábor Miklósnál

Arad, Andrassy-ter 18. sz.
Salacz-utca-rész. Telefon 10 59.

Viszketegséget,

szőmör, ruh leggyorsabban
csináltatja a Dr. Flesch-féle
eredeti

„BARNA ZSIR”

Nincsen szaga, nem piszkál. Min-dig eredeti pecsétet Dr. Flesch-féle kerjünk. Próbá légegy 2.30 k., nagy légegy 4.—k. Csak adás 11.—k. Kapható Aradon, Hajós Árpád gyógyszerárban, An-drassy ter 2. 7151